

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

4 Ιουλίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 3457

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 208/3/28.6.2022

Υιοθέτηση Κατευθυντηρίων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών για τις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων που διενεργούν τα ιδρύματα (EBA/GL/2018/04).

Η ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αφού έλαβε υπόψη:

α) Τα άρθρα 28 και 55Α του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος (Α' 298/1927).

β) Τις διατάξεις του ν. 4261/2014 «Πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ), κατάργηση του ν. 3601/2007 και άλλες διατάξεις» (Α' 107), και ιδίως τα άρθρα 4, 65, 101 και 102 αυτού.

γ) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), την τροποποίηση της υπό στοιχεία 716/2009/ΕΚ απόφασης και την κατάργηση της υπό στοιχεία 2009/78/ΕΚ απόφασης της Επιτροπής, (ΕΕ L 331/12, 15.12.2010), και ιδίως το άρθρο 16 αυτού.

δ) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, (ΕΕ L 287/63, 29.10.2013), και ιδίως τα άρθρα 4 και 6 αυτού.

ε) Την υπ' αρ. 2577/9.3.2006 πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος «Πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και των χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων» (Α' 59), και ιδίως την παρ. 2.3 της Ενότητας Β.2.β του Κεφαλαίου IV και την παρ. 3.6 της Ενότητας β του Κεφαλαίου V αυτής.

στ) Τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών για τις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων που διενεργούν τα ιδρύματα (EBA/GL/2018/04).

ζ) Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει:

Να καθορίσει το οργανωτικό πλαίσιο, τις μεθόδους και τις διαδικασίες για τη διενέργεια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, στο πλαίσιο των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων των πιστωτικών ιδρυμάτων, υιοθετώντας τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών για τις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων που διενεργούν τα ιδρύματα (EBA/GL/2018/04), ως εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

1. Με την επιφύλαξη της παρ. 2, οι διατάξεις της παρούσας εφαρμόζονται από τα ακόλουθα πρόσωπα (εφεξής «πιστωτικά ιδρύματα»):

α) τα πιστωτικά ιδρύματα με έδρα στην Ελλάδα σε ατομική και ενοποιημένη βάση,

β) τα υποκαταστήματα των πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε χώρα εκτός του Ε.Ο.Χ. τα οποία λειτουργούν στην Ελλάδα.

2. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας τα κριτήρια της οποίας εξειδικεύονται στην παρ. 52, τα πιστωτικά ιδρύματα που εμπίπτουν στον ορισμό των μικρών και μη πολύπλοκων ιδρυμάτων όπως ορίζονται στο σημείο 145 της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013 σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 648/2012 (ΕΕ L 176/1, 27.6.2013), καθώς και όποια πιστωτικά ιδρύματα κρίνει η Τράπεζα της Ελλάδος ότι διαθέτουν μη σύνθετο επιχειρηματικό μοντέλο (εφεξής «μικρά και μη πολύπλοκα πιστωτικά ιδρύματα»), κατ'ελάχιστον συμμορφώνονται με τα ακόλουθα σημεία της παρούσας:

α) Ενότητα 1 του Κεφαλαίου Β, εκτός των παρ.: 6 (στ) (ii), 7, 8, 12, 13 (ε) και (στ), 14 (β),

β) Ενότητα 2 του Κεφαλαίου Β,

γ) Ενότητα 3 του Κεφαλαίου Β,

δ) Ενότητα 4 του Κεφαλαίου Β, εκτός των παρ.: 43, 45, 46, 47, 48, 49,

ε) Ενότητα 5 του Κεφαλαίου Β,

στ) Ενότητα 6 του Κεφαλαίου Β, εκτός των παρ.: 59, 71, 72, 75, 76, 80, 82 (γ), 83, 86, 87, 88, 89, 90,

ζ) Ενότητα 7 του Κεφαλαίου Β, εκτός των παρ.: 97, 101 (γ), 105, 110, 114, 118 (β), 128, 130, 131, 133, 134, 141, 142, 152, 154 (δ), 157, 163, 168, 172, 177, 178 (στ), 179.

3. Σε περιπτώσεις ομίλων, η παρούσα εφαρμόζεται σε πιστωτικά ιδρύματα που συμμετέχουν σε ειδικές ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, ανάλογα με την περίμετρο εφαρμογής της εκάστοτε άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και ανάλογα με το επίπεδο εφαρμογής που ορίζεται στα άρθρα 101 και 102 του ν. 4261/2014 (Α' 107).

4. Ο όρος «πιστωτικό ίδρυμα» και η διατύπωση «για το εκάστοτε πιστωτικό ίδρυμα» στην παρούσα αφορούν είτε πιστωτικό ίδρυμα σε ατομική βάση, είτε μητρικό πιστωτικό ίδρυμα με βάση συγκεκριμένη περίμετρο εφαρμογής στο πλαίσιο συγκεκριμένης άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, είτε μητρικό πιστωτικό ίδρυμα εγκατεστημένο σε κράτος μέλος, είτε μητρικό πιστωτικό ίδρυμα εγκατεστημένο στην ΕΕ βάσει της αντίστοιχης ενοποιημένης κατάστασης όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 47 της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013.

5. Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά, οι όροι που χρησιμοποιούνται και ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 575/2013 και στον ν. 4261/2014 έχουν την ίδια έννοια και στην παρούσα. Επιπλέον, για τους σκοπούς της παρούσας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων φερεγγυότητας»: η αξιολόγηση των επιπτώσεων που έχουν συγκεκριμένες εξελίξεις (συμπεριλαμβάνοντας μακροοικονομικά ή μικροοικονομικά σενάρια) στη συνολική κεφαλαιακή θέση ενός πιστωτικού ιδρύματος, συμπεριλαμβανομένων των ελάχιστων ή πρόσθετων απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων, μέσω εκτίμησης των κεφαλαιακών αποθεμάτων και απαιτήσεων του πιστωτικού ιδρύματος, όπου επισημαίνονται τα αδύναμα σημεία του και εκτιμώνται η ικανότητά του να απορροφά ζημιές και ο αντίκτυπος στη φερεγγυότητά του.

β) «Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας»: η αξιολόγηση των επιπτώσεων που έχουν συγκεκριμένες εξελίξεις (συμπεριλαμβάνοντας μακροοικονομικά ή μικροοικονομικά σενάρια) στη χρηματοδότηση και την ρευστότητα, καθώς και οι επιπτώσεις των ακραίων σεναρίων στη συνολική θέση ρευστότητας ενός πιστωτικού ιδρύματος, μεταξύ άλλων στις ελάχιστες ή πρόσθετες εποπτικές απαιτήσεις.

γ) «Από κάτω προς τα πάνω άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων»: άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (φερεγγυότητας ή ρευστότητας) που έχει όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

i. διενεργείται από πιστωτικά ιδρύματα που χρησιμοποιούν τα δικά τους, εσωτερικά υποδείγματα,

ii. βασίζεται σε παραδοχές και σενάρια του πιστωτικού ιδρύματος, και στα οποία εμπεριέχονται πιθανοί περιορισμοί που θέτουν οι εποπτικές αρχές για να διασφαλίσουν την συντηρητικότητα,

iii. βασίζεται σε εσωτερικά δεδομένα του πιστωτικού ιδρύματος τα οποία έχουν δυνητικά μεγάλο βαθμό λεπτομέρειας, ενώ είναι επίσης πιθανό να χρησιμοποιηθούν εξωτερικά δεδομένα για πρόσθετα στοιχεία και

iv. αφορά συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια ή το πιστωτικό ίδρυμα συνολικά, και παράγει λεπτομερή αποτελέσματα σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις λόγω συγκέντρωσης ανοιγμάτων, αλληλοεξαρτήσεων (linkages) του πιστωτικού ιδρύματος και πιθανότητας μετάδοσης επιπτώσεων (contagion probabilities), στα ποσοστά ζημίας του πιστωτικού ιδρύματος.

δ) «Από πάνω προς τα κάτω άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων»: άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (φερεγγυότητας ή ρευστότητας) που έχει όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

i. διενεργείται από την Τράπεζα της Ελλάδος είτε ως αρμόδια αρχή είτε ως αρχή μακροπροληπτικής εποπτείας,

ii. βασίζεται σε γενικές ή συστημικές (μακροπροληπτικές) παραδοχές και σενάρια που εκπονεί η Τράπεζα της Ελλάδος είτε ως αρμόδια αρχή είτε ως αρχή μακροπροληπτικής εποπτείας και εφαρμόζονται σε όλα τα συναφή πιστωτικά ιδρύματα,

iii. η Τράπεζα της Ελλάδος είτε ως αρμόδια αρχή είτε ως αρχή μακροπροληπτικής εποπτείας, διαχειρίζεται την διαδικασία και υπολογίζει τα αποτελέσματα, ενώ τα πιστωτικά ιδρύματα μετέχουν λιγότερο από όσο στην από κάτω προς τα πάνω άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων,

iv. βασίζεται κυρίως σε συγκεντρωτικά δεδομένα του πιστωτικού ιδρύματος και λιγότερο σε λεπτομερή στοιχεία, αναλόγως των παραδοχών στις οποίες βασίζεται η προσομοίωση, ενώ κάποιες φορές εάν ζητηθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος βασίζεται σε πιο λεπτομερή δεδομένα του πιστωτικού ιδρύματος και

v. επιτρέπει ενιαίο και κοινό πλαίσιο, καθώς και συγκριτική αξιολόγηση των επιπτώσεων που έχει μια δεδομένη άσκηση προσομοίωσης στα μετέχοντα πιστωτικά ιδρύματα.

ε) «Υπόθεση στατικού ισολογισμού»: μεθοδολογική υπόθεση σύμφωνα με την οποία οι επιπτώσεις των σεναρίων της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων μετρούνται με βάση την υπόθεση «σταθερού ισολογισμού» και «αμετάβλητου ή σταθερού επιχειρηματικού μοντέλου» σε όλη την περίοδο προβλέψεων, ενισχύοντας την συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων, οπότε:

i. δεν λαμβάνονται υπόψη, κατά τον υπολογισμό των επιπτώσεων των σεναρίων, οι αλλαγές στο ενεργητικό και στο παθητικό του πιστωτικού ιδρύματος οι οποίες προκύπτουν, ενδεικτικά, από διοικητικά μέτρα, από τις αυξήσεις ή τις ρυθμίσεις των τρεχόντων δανείων, ή από διαφορετικές προθεσμίες λήξης ή από άλλα χαρακτηριστικά των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού (μολονότι η μεθοδολογία της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, ενδέχεται να οδηγήσει σε αλλαγές του μεγέθους και της σύνθεσης του ισολογισμού, και ιδιαίτερα της κεφαλαιακής βάσης, στη διάρκεια της περιόδου προβλέψεων, λόγω, π.χ. νέων αθετήσεων, απομειώσεων, αυξήσεων των αποθεμάτων ή των προσαρμογών της αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού) και

ii. καθίσταται δυνατή η συμπερίληψη νέων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, στον βαθμό που τα νέα αυτά

στοιχεία έχουν τα ίδια κύρια χαρακτηριστικά (προθεσμίες λήξης, προφίλ κινδύνου κ.λπ.) με τα εξαιρεθέντα.

στ) «Υπόθεση δυναμικού ισολογισμού»: μεθοδολογική υπόθεση σύμφωνα με την οποία οι επιπτώσεις του σεναρίου άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων μετρούνται με βάση την παραδοχή μη σταθερού ισολογισμού και ενός εξελισσόμενου επιχειρηματικού μοντέλου, σε όλη την περίοδο προβλέψεων. Στο πλαίσιο της υπόθεσης δυναμικού ισολογισμού, το αποτέλεσμα της προσομοίωσης προκύπτει από τον συνδυασμό του σεναρίου που εφαρμόστηκε και των ενεργειών απόκρισης στις οποίες προέβη η διοίκηση, με αποτέλεσμα τον περιορισμό της συγκρισιμότητας των αποτελεσμάτων μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων. Η έκταση των ενεργειών απόκρισης στις οποίες προβαίνει η διοίκηση ενδέχεται να ενέχει ή να μην ενέχει περιορισμούς (π.χ. εξαρχής προγραμματισμένες παρεμβάσεις, ανεξαρτήτως του σεναρίου και/ή υπό τους όρους του σεναρίου προσομοίωσης).

ζ) «Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που εφαρμόζεται σε επίπεδο χαρτοφυλακίου»: άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων επί μεμονωμένων χαρτοφυλακίων ή συνόλου χαρτοφυλακίων, που επικεντρώνεται στις επιπτώσεις των ακραίων σεναρίων που προκύπτουν από έναν μεμονωμένο παράγοντα κινδύνου ή από πολλαπλούς παράγοντες κινδύνου.

η) «Ανάλυση ευαισθησίας»: άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που μετρά τις δυνητικές επιπτώσεις ενός μεμονωμένου παραγοντα κινδύνου ή πολλαπλών απλών παραγόντων κινδύνων, οι οποίοι επιδρούν στο κεφάλαιο ή στη ρευστότητα, στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου ή του πιστωτικού ιδρύματος συνολικά.

θ) «Ανάλυση σεναρίων»: η εκτίμηση της ανθεκτικότητας ενός πιστωτικού ιδρύματος ή ενός χαρτοφυλακίου σε δεδομένο σενάριο το οποίο ενέχει σύνολο παραγόντων κινδύνου, οι οποίοι απαιτείται να διαθέτουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

i. είναι ευθυγραμμισμένοι με εσωτερικά συναφή τρόπο,

ii. οι παράγοντες κινδύνου που αποτελούν το σχετικό σύνολο προϋποθέτουν την ταυτόχρονη εμφάνιση μελλοντικών συμβάντων που καλύπτουν ένα φάσμα πεδίων κινδύνου και επιχειρηματικών τομέων και

iii. το σύνολο των παραγόντων κινδύνου έχει επίσης ως στόχο να αναδείξει, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, τη φύση των συνδεδεμένων κινδύνων μεταξύ χαρτοφυλακίων και σε βάθος χρόνου, τις συστημικές αλληλεπιδράσεις και τα αποτελέσματα ανατροφοδότησης (feedback effects).

ι) «Αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων»: η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργούν τα πιστωτικά ιδρύματα, όπου γίνεται εκκίνηση από ένα προκαθορισμένο αποτέλεσμα (π.χ. ένα επιχειρηματικό μοντέλο που έπαψε να είναι βιώσιμο ή πιστωτικό ίδρυμα που τελεί σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας κατά την έννοια του εσωτερικού άρθρου 32 του άρθρου 2 του ν. 4335/2015 «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4334/2015 (Α' 80)» (Α' 87)) και, στη συνέχεια, εξετάζο-

νται σενάρια και περιστάσεις που ενδέχεται να οδηγούν στο εν λόγω αποτέλεσμα. Η αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων απαιτείται να φέρει ένα ή περισσότερα από τα χαρακτηριστικά που ακολουθούν:

i. αξιοποιείται ως εργαλείο διαχείρισης κινδύνων για τη σαφέστερη επίγνωση των αδυναμιών, καθώς το πιστωτικό ίδρυμα καθορίζει ρητά και αξιολογεί τα (μεμονωμένα ή συνδυασμένα) σενάρια που οδηγούν σε προκαθορισμένο αποτέλεσμα,

ii. το πιστωτικό ίδρυμα αποφασίζει για το είδος και τον χρόνο των ενεργειών διαχείρισης ή άλλων ενεργειών απαραίτητων τόσο για α) την αποκατάσταση επιχειρηματικών αποτυχιών ή άλλων προβλημάτων, όσο και για β) την αντιστοίχιση της διάθεσης ανάληψης κινδύνων του πιστωτικού ιδρύματος με τους πραγματικούς κινδύνους που διαπιστώνονται μέσω της αντίστροφης άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων,

iii. συγκεκριμένες αντίστροφες ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο σχεδιασμού ανάκαμψης (π.χ. ασκήσεις αντίστροφης προσομοίωσης που εφαρμόζονται σε ευρύτερο φάσμα μπορούν να αξιοποιηθούν για να επικαιροποιηθεί το σχέδιο ανάκαμψης από ακραίες καταστάσεις μέσω του προσδιορισμού των συνθηκών που ενδεχομένως να υφίστανται κατά τον σχεδιασμό της ανάκαμψης).

ια) «Έμμεσες επιπτώσεις ή επιπτώσεις ανατροφοδότησης»: οι δευτερογενείς επιπτώσεις (spill over effects) (οι επιπτώσεις ανατροφοδότησης (feedback effects) δεν είναι μόνο μακροοικονομικής φύσεως) που προκαλούνται από τις ανταποκρίσεις του πιστωτικού ιδρύματος στο αρχικό ακραίο, οι οποίες - συγκεντρωτικά - κατά κανόνα διευρύνουν (ή ενδεχομένως περιορίζουν) το αρχικό ακραίο σενάριο και δημιουργούν κατά συνέπεια έναν πρόσθετο κύκλο αρνητικής ανατροφοδότησης.

ιβ) «Αυστηρότητα σεναρίου»: ο βαθμός αυστηρότητας των παραδοχών ή η επιδείνωση του σεναρίου (από το βασικό σενάριο σε ένα δυσμενές σενάριο) που εκφράζεται σε όρους υποκείμενων μακροοικονομικών και χρηματοοικονομικών μεταβλητών (ή βάσει άλλων παραδοχών). Κατά κανόνα, όσο μεγαλύτερη είναι η αυστηρότητα του σεναρίου, τόσο μεγαλύτερος είναι ο αντίκτυπος της προσομοίωσης στο πιστωτικό ίδρυμα. Κατ' αυτόν τον τρόπο καθορίζεται η πραγματική αυστηρότητα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

ιγ) «Ευλογοφάνεια του σεναρίου (plausibility)»: ο βαθμός στον οποίο μπορεί να θεωρηθεί ότι μπορεί να συμβεί ένα σενάριο, όσον αφορά την συνάφειά του με τις τρέχουσες μακροοικονομικές και χρηματοοικονομικές μεταβλητές, την υποστήριξή του από ένα συνεκτικό αφήγημα και την τεκμηρίωση του μέσω κατανομών πιθανοτήτων και γεγονότα του παρελθόντος. Η ευλογοφάνεια δεν περιορίζεται σε παρελθοντικά γεγονότα, οπότε σημαντικό ρόλο μπορούν να παίξουν οι γνώμες ειδικών στις οποίες συνυπολογίζονται τα μεταβαλλόμενα περιβάλλοντα κινδύνου (π.χ. διαπιστωμένες διαρθρωτικές αλλαγές (structural breaks)) και τα ακραία γεγονότα που παρατηρήθηκαν σε παρόμοια περιβάλλοντα κινδύνου εκτός των εμπειριών του ιδίου του πιστωτικού ιδρύμα-

τος. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν μέθοδοι προσομοίωσης (π.χ. προσομοιώσεις Monte Carlo).

ιδ) «Σενάριο αναφοράς»: είδος σεναρίου που συνήθως σχεδιάζεται από την Τράπεζα της Ελλάδος για να ορίσει το σημείο αναφοράς της αυστηρότητας του σεναρίου σε μια συγκεκριμένη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, και το οποίο επιβάλλεται στα πιστωτικά ιδρύματα, είτε ως σενάριο που εφαρμόζεται στο πλαίσιο της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, είτε ως σημείο αναφοράς σε σχέση με την αυστηρότητα, με σκοπό την ανάπτυξη σεναρίων από το ίδιο το πιστωτικό ίδρυμα.

ιε) «Συγκέντρωση δεδομένων περί κινδύνων»: ο καθορισμός, η συλλογή, και η επεξεργασία δεδομένων τα οποία χρησιμοποιούνται στην ανάλυση κινδύνων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις υποβολής αναφορών των πιστωτικών ιδρυμάτων, ώστε να μπορούν τα πιστωτικά ιδρύματα να ποσοτικοποιούν τους κινδύνους τους και να τους συγκρίνουν έναντι του επιπέδου ανοχής κινδύνων / διάθεσης ανάληψης κινδύνων. Συμπεριλαμβάνονται η ταξινόμηση, η συγχώνευση, και η κατάτμηση συνόλων δεδομένων.

ιστ) «Υποδομή δεδομένων»: οι υλικές και οργανωτικές δομές και εγκαταστάσεις που χρειάζονται για την ανάπτυξη και τη διατήρηση δεδομένων και η αρχιτεκτονική των συστημάτων πληροφορικής που απαιτείται για να υποστηριχθεί η συγκέντρωση δεδομένων, τα οποία χρησιμοποιούνται στην ανάλυση κινδύνων, και η εσωτερική πολιτική σχετικά με την υποβολή αναφορών ανάλυσης κινδύνων.

ιζ) «Τράπεζα της Ελλάδος»: νοείται η Τράπεζα της Ελλάδος με την ιδιότητά της ως αρμόδια αρχή όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4261/2014 εκτός εάν γίνεται ρητή αναφορά στην ιδιότητά της ως αρχή μακροπροληπτικής εποπτείας σύμφωνα με το άρθρο 55Α του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΑΚΡΑΙΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΙΕΝΕΡΓΟΥΝ ΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

1. Πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

6. Τα πιστωτικά ιδρύματα θεσπίζουν πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που καλύπτει τουλάχιστον τα παρακάτω:

α) τα είδη ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και τους κύριους στόχους και εφαρμογές,

β) τη συχνότητα των διαφόρων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων,

γ) το πλαίσιο εσωτερικής διακυβέρνησης, όπου περιέχονται σαφείς, διαφανείς και συνεκτικές γραμμές σχετικά με την ευθύνη και τις διαδικασίες,

δ) στην περίπτωση των ομίλων, το πεδίο εφαρμογής των συμπεριλαμβανομένων οντοτήτων και την έκταση (π.χ. είδη κινδύνου και χαρτοφυλάκια) που καλύπτουν οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων,

ε) τη σχετική υποδομή δεδομένων,

στ) λεπτομερή μεθοδολογικά στοιχεία, μεταξύ των οποίων:

i. τα χρησιμοποιούμενα εσωτερικά υποδείγματα και
ii. οι πιθανές διασυνδέσεις μεταξύ ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας και φερεγγυότητας, συγκεκριμένα το μέγεθος των εν λόγω δυναμικών αλληλεπιδράσεων και ο εντοπισμός επιπτώσεων ανατροφοδότησης,

ζ) το φάσμα των μεταξύ άλλων, επιχειρηματικών και διαχειριστικών παραδοχών, καθώς και τα διορθωτικών ενεργειών που προβλέπονται σε κάθε άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

7. Τα μητρικά πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα σε κράτος μέλος και τα μητρικά πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στην ΕΕ εκπονούν επίσης πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον όμιλο, που εγκρίνεται και παρακολουθείται από το Διοικητικό Συμβούλιο και υλοποιείται από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη, στο πλαίσιο της κεντρικής πολιτικής του ομίλου για τη διαχείριση κινδύνων. Το πρόγραμμα του ομίλου που αφορά ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων συμπεριλαμβάνει και απευθύνεται, στην απαιτούμενη έκταση, σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται σε εποπτική ενοποίηση.

8. Τα πιστωτικά ιδρύματα που μετέχουν στην εποπτική ενοποίηση, όταν θεσπίζουν τα δικά τους μεμονωμένα προγράμματα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, λαμβάνουν υπόψη το αντίστοιχο πρόγραμμα του ομίλου που αφορά τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

9. Τα πιστωτικά ιδρύματα συμπεριλαμβάνουν στα προγράμματα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που εκπονούν, την αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και τα συναφή σενάρια.

10. Τα πιστωτικά ιδρύματα εξασφαλίζουν ότι τα προγράμματα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων είναι εφαρμόσιμα και εφικτά, και ότι βοηθούν, σε όλα τα σχετικά επίπεδα διαχείρισης, στη λήψη αποφάσεων σχετικά με κάθε υπαρκτό και δυνητικό ουσιώδη κίνδυνο.

11. Τα πιστωτικά ιδρύματα αξιολογούν τακτικά τα προγράμματα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που υλοποιούν, ώστε να διαπιστώνουν την αποτελεσματικότητα και την αξιοπιστία τους, και τα επικαιροποιούν όταν χρειάζεται. Η αξιολόγηση γίνεται τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο, με βάση μια ποσοτική και μια ποιοτική ανάλυση, και απεικονίζει πλήρως τις μεταβαλλόμενες εξωτερικές και εσωτερικές συνθήκες. Τα πιστωτικά ιδρύματα εξασφαλίζουν ότι στη συχνότητα των αξιολογήσεων συνυπολογίζεται η συχνότητα της εκάστοτε άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

12. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν επίσης ότι στην προαναφερθείσα ποσοτική τους ανάλυση θα συμπεριλαμβάνονται εμπειριστατωμένοι ποσοτικοί έλεγχοι, ως εργαλεία διενέργειας απολογιστικών ελέγχων, με σκοπό την επαλήθευση των παραδοχών, των παραμέτρων και των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τα υποδείγματα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (π.χ. υποδείγματα πιστωτικού κινδύνου, υποδείγ-

ματα κινδύνου αγοράς, υποδείγματα καθαρών εσόδων προ προβλέψεων). Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι η προαναφερθείσα ποιοτική τους ανάλυση βασίζεται σε γνώμες ειδικών ή σε συγκριτικές αξιολογήσεις.

13. Όταν αξιολογείται το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, το πιστωτικό ίδρυμα εξετάζει τουλάχιστον τα ακόλουθα:

α) τον βαθμό αποτελεσματικής εκπλήρωσης των επιδιωκόμενων στόχων,

β) την ανάγκη εισαγωγής βελτιώσεων,

γ) τους διαπιστωθέντες παράγοντες κινδύνου, τους ορισμούς, και το αιτιολογικό των σεναρίων, τις παραδοχές του υποδείγματος και την ευαισθησία των αποτελεσμάτων στις εν λόγω παραδοχές, καθώς και τον ρόλο των γνωμοδοτήσεων των ειδικών για να διασφαλιστεί ότι το πρόγραμμα βασίζεται σε εμπειριστατωμένη ανάλυση,

δ) τις επιδόσεις του υποδείγματος, συμπεριλαμβάνοντας επιδόσεις σε δεδομένα εκτός υποδείγματος, δηλαδή σε δεδομένα που δεν χρησιμοποιήθηκαν για την ανάπτυξη του υποδείγματος,

ε) τους τρόπους ενσωμάτωσης ενδεχόμενων δυσμενών κύκλων ανατροφοδότησης μεταξύ φερεγγυότητας-ρευστότητας,

στ) την επάρκεια των πιθανών διασυνδέσεων μεταξύ των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων φερεγγυότητας και των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας,

ζ) τα σχόλια που ελήφθησαν από την Τράπεζα της Ελλάδος στο πλαίσιο των εποπτικών ή άλλων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων τις οποίες διενήργησε,

η) την επάρκεια της υποδομής δεδομένων (υλοποίηση συστημάτων και ποιότητα δεδομένων),

θ) το κατάλληλο επίπεδο συμμετοχής των ανώτερων διοικητικών στελεχών και του Διοικητικού Συμβουλίου,

ι) όλες τις παραδοχές (μεταξύ άλλων τις επιχειρηματικές και/ή τις διαχειριστικές) και όλα τα εκτιμώμενα διοικητικά μέτρα, με βάση τον σκοπό, το είδος και το αποτέλεσμα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, καθώς και εκτίμηση του κατά πόσον είναι εφικτή η λήψη διοικητικών μέτρων σε ακραίες καταστάσεις και μέσα σε μεταβαλλόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον και

ια) την επάρκεια της σχετικής τεκμηρίωσης.

14. Το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργεί το πιστωτικό ίδρυμα είναι επαρκώς τεκμηριωμένο για κάθε είδους άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργείται σε επίπεδο μεμονωμένου κινδύνου ή/και σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, καθώς και σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος. Η τεκμηρίωση περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής:

α) την προσέγγιση στην οποία στηρίζεται η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων,

β) τις πιθανές διασυνδέσεις μεταξύ των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων φερεγγυότητας και των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας. Συγκεκριμένα, απαιτείται η απεικόνιση των εξής διασυνδέσεων: επιδείνωση της κεφαλαιακής θέσης (φερεγγυότητα) και δυνατότητα έκδοσης εμπορικών

χρεογράφων και ομολόγων (ρευστότητα), μετατοπίσεις των πιθανοτήτων αθέτησης λόγω μακροοικονομικών αιτιών (φερεγγυότητα) και η συνεπακόλουθη μεταβολή της διαβάθμισης των μη βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού των τραπεζών και η επίπτωση στις εξασφαλίσεις που έχουν κατατεθεί στην αντίστοιχη κεντρική τράπεζα (ρευστότητα), αύξηση των αναμενόμενων επισφαλών δανείων (φερεγγυότητα) και μείωση των αναμενόμενων εισροών από την εξόφληση δανείων ή από ομόλογα μη χρηματοπιστωτικών εταιρειών (ρευστότητα), πιθανή έλλειψη ρευστότητας (ρευστότητα) και αναγκαστικές πωλήσεις στοιχείων ενεργητικού (φερεγγυότητα), αύξηση του κόστους χρηματοδότησης (ρευστότητα) και επιπτώσεις στα αποτελέσματα χρήσεως (φερεγγυότητα),

γ) οι ρόλοι και τα καθήκοντα όπως ορίζονται στις εσωτερικές πολιτικές, με διευκρίνιση των ρόλων στην δεύτερη και τρίτη γραμμή άμυνας, και οι διαδικασίες τουλάχιστον για την εφαρμογή του προγράμματος ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων,

δ) περιγραφή της συνολικής διαδικασίας που ακολουθείται για τον σχεδιασμό, την έγκριση, την εφαρμογή, τον έλεγχο της απόδοσης, και την περιοδική αξιολόγηση του προγράμματος ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και των αποτελεσμάτων του,

ε) περιγραφή των διαδικασιών που ακολουθούνται για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Στην περιγραφή εμπεριέχονται λεπτομέρειες για τις περιοχές όπου απαιτείται, εν μέρει, η μη μηχανογραφημένη ή η ανθρώπινη, υποκειμενική παρέμβαση καθώς και περιγραφή της διαδικασίας με την οποία αξιοποιούνται τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για την επικαιροποίηση των διοικητικών μέτρων και της στρατηγικής του πιστωτικού ιδρύματος και

στ) περιγραφή και κατάλογος των εφαρμογών πληροφορικής που χρησιμοποιήθηκαν κατά τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (και όπου υπάρχει κεντρικός κατάλογος καταγραφής, μπορεί να γίνει παραπομπή σε αυτόν).

15. Το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ελέγχεται εξονυχιστικά σε όλο τον οργανισμό, για παράδειγμα από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων και τους εσωτερικούς ελεγκτές. Οι επιχειρηματικές μονάδες που δεν έχουν αρμοδιότητα σχεδιασμού και εφαρμογής του προγράμματος ή/και οι μη συμμετέχοντες εξωτερικοί εμπειρογνώμονες διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην αξιολόγηση της εν λόγω διαδικασίας, λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική εξειδίκευση για συγκεκριμένα θέματα.

16. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι, τόσο κατά τον αρχικό σχεδιασμό όσο και κατά την αξιολόγηση του προγράμματος ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, διεξάγεται ουσιαστικός διάλογος, με τη συμμετοχή εμπειρογνομένων από κάθε επιχειρηματικό τομέα του πιστωτικού ιδρύματος, και ότι το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και οι επικαιροποιήσεις του έχουν επανεξεταστεί από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη και από το Διοικητικό Συμβούλιο του πιστωτικού ιδρύματος, που φέρουν επίσης την

ευθύνη για την παρακολούθηση της εκτέλεσής του και την εποπτεία του.

2. Πτυχές διακυβέρνησης στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

17. Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο να εγκρίνει το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του πιστωτικού ιδρύματος και να εποπτεύει την υλοποίηση και την απόδοσή του.

18. Τηρουμένης της παρ. 1 του άρθρου 83 του ν. 4261/2014 που ορίζει ότι τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου απαιτείται να διαθέτουν επαρκείς γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρία κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, το πιστωτικό ίδρυμα εξασφαλίζει ότι το Διοικητικό του Συμβούλιο είναι σε θέση να κατανοεί πλήρως τον αντίκτυπο των ακραίων καταστάσεων στο συνολικό προφίλ κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος.

19. Το Διοικητικό Συμβούλιο γνωρίζει τις ουσιώδεις πτυχές του προγράμματος ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, ώστε να είναι σε θέση να πράξει τα ακόλουθα:

α) να επιδιώκει συζητήσεις με τις επιτροπές του πιστωτικού ιδρύματος που είναι αρμόδιες για τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (όταν υφίστανται τέτοιες επιτροπές) ή με ανώτερα διοικητικά στελέχη ή εξωτερικούς συμβούλους που μετέχουν στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων,

β) να ελέγχει εξονυχιστικά τις βασικές παραδοχές των υποδειγμάτων, τα επιλεγθέντα σενάρια, καθώς και τις παραδοχές επί των οποίων βασίζονται γενικότερα οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και

γ) να αποφασίζει ποια διοικητικά μέτρα είναι απαραίτητα και να τα συζητά με την Τράπεζα της Ελλάδος.

20. Το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων εκτελείται σύμφωνα με τις αντίστοιχες εσωτερικές πολιτικές και διαδικασίες του πιστωτικού ιδρύματος. Το Διοικητικό Συμβούλιο του πιστωτικού ιδρύματος διασφαλίζει ότι έχουν ανατεθεί και κατανεμηθεί σαφείς αρμοδιότητες και επαρκείς πόροι (π.χ. εξειδικευμένοι ανθρωπίνοι πόροι και συστήματα πληροφορικής) για την εκτέλεση του προγράμματος.

21. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι για όλες τις συνιστώσες του προγράμματος ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των αξιολογήσεων του, γίνεται επαρκής τεκμηρίωση και, όταν χρειάζεται, τακτική επικαιροποίηση των εσωτερικών πολιτικών και διαδικασιών.

22. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων κοινοποιείται επιτυχώς σε κάθε επιχειρηματικό πεδίο δραστηριοτήτων και σε κάθε διοικητικό επίπεδο, με στόχο να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση του προσωπικού, να βελτιωθεί η νοοτροπία αντιμετώπισης κινδύνων και να ξεκινήσουν συζητήσεις σχετικά με τους υπάρχοντες και τους δυνητικούς κινδύνους αλλά και σχετικά με δυνητικά διοικητικά μέτρα.

23. Το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων που έχει θεσπίσει το πιστωτικό ίδρυμα, μεταξύ άλλων σε συνάρτηση με την διαδικασία

αξιολόγησης επάρκειας εσωτερικού κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ) και την διαδικασία αξιολόγησης εσωτερικής επάρκειας ρευστότητας (ΔΑΕΕΡ). Οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη διαφόρων επιχειρηματικών αποφάσεων και διαδικασιών καθώς και του στρατηγικού σχεδιασμού, συμπεριλαμβανομένων του κεφαλαιακού σχεδιασμού και του σχεδιασμού ρευστότητας. Στις αποφάσεις συνυπολογίζονται οι ελλείψεις, οι περιορισμοί, και οι αδυναμίες που διαπιστώνονται στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

24. Κατά το σχεδιασμό της στρατηγικής του πιστωτικού ιδρύματος και κατά τη λήψη όλων των αποφάσεων που επηρεάζουν τον προγραμματισμό κεφαλαίου, ρευστότητας, ανάκαμψης και εξυγίανσης, το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, ιδίως σε σχέση με τους διαπιστωθέντες περιορισμούς, αδυναμίες και ελλείψεις.

25. Τα (ποσοτικά και ποιοτικά) αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων συμβάλουν στην διαδικασία καθορισμού της πολιτικής ανάληψης κινδύνων και των σχετικών ορίων. Επιπλέον, λειτουργούν ως εργαλείο προγραμματισμού με το οποίο διαπιστώνονται η αποτελεσματικότητα των νέων και των τρεχουσών στρατηγικών της επιχείρησης και ο αντίκτυπος που έχουν στην αξιοποίηση του κεφαλαίου. Για να επιτευχθεί αυτό, τα ουσιώδη αποτελέσματα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων περιλαμβάνουν τις προβλεπόμενες ζημιές, τις κεφαλαιακές απαιτήσεις και τις απαιτήσεις ρευστότητας, καθώς και τα διαθέσιμα κεφάλαια και τα ρευστά διαθέσιμα.

26. Για να αποτελούν ουσιαστικό μέρος του συστήματος διαχείρισης κινδύνων ενός πιστωτικού ιδρύματος, οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων διενεργούνται με επαρκή συχνότητα. Η εν λόγω συχνότητα ορίζεται με βάση το εύρος και το είδος της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, την φύση, την κλίμακα, το μέγεθος και την πολυπλοκότητα του πιστωτικού ιδρύματος (κριτήριο αναλογικότητας), τα χαρακτηριστικά των χαρτοφυλακίων, καθώς και τις μεταβολές του μακροοικονομικού περιβάλλοντος ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του πιστωτικού ιδρύματος.

3. Υποδομή δεδομένων

27. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων υποστηρίζεται από επαρκή υποδομή δεδομένων.

28. Για να διασφαλίσουν ότι διαθέτουν επαρκή υποδομή δεδομένων, τα πιστωτικά ιδρύματα, ακόμα και αυτά που δεν αποτελούν παγκόσμια συστημικά σημαντικά ιδρύματα (G-SIs), επιδιώκουν να συμβαδίζουν, στον κατάλληλο βαθμό, με τις αρχές που θεσπίστηκαν από την Επιτροπή της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία όσον αφορά την αποτελεσματική συγκέντρωση δεδομένων περί κινδύνων και την υποβολή εκθέσεων περί κινδύνων.

29. Τα πιστωτικά ιδρύματα αφενός μεριμνούν ώστε η υποδομή δεδομένων τους να έχει τη δυνατότητα κάλυψης των εκτεταμένων αναγκών σε δεδομένα που χρειάζονται για το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης

ακραίων καταστάσεων που εφαρμόζουν, και αφετέρου διαθέτουν μηχανισμούς που εγγυώνται αδιάλειπτη ικανότητα διενέργειας των προγραμματισμένων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σύμφωνα με το πρόγραμμα.

30. Τα πιστωτικά ιδρύματα εξασφαλίζουν ότι η υποδομή δεδομένων τους διαθέτει ευελιξία και τα δέοντα επίπεδα ποιότητας και μηχανισμών ελέγχου.

31. Τα πιστωτικά ιδρύματα φροντίζουν επίσης ώστε η υποδομή δεδομένων τους να είναι ανάλογη προς το μέγεθος, την πολυπλοκότητα, το προφίλ κινδύνων και το επιχειρηματικό προφίλ του πιστωτικού ιδρύματος και να επιτρέπει την εκτέλεση ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που καλύπτουν όλους τους ουσιώδεις κινδύνους στους οποίους εκτίθεται το πιστωτικό ίδρυμα.

32. Τα πιστωτικά ιδρύματα εξασφαλίζουν επαρκείς ανθρώπινους, οικονομικούς και υλικούς πόρους για την αποτελεσματική ανάπτυξη και διατήρηση της υποδομής δεδομένων τους, στην οποία συμπεριλαμβάνονται τα συστήματα πληροφορικής.

33. Τα πιστωτικά ιδρύματα θεωρούν την υποδομή δεδομένων την οποία διαθέτουν για τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ως μέρος της συνολικής τους υποδομής συστημάτων πληροφορικής και δίνουν τη δέουσα προσοχή στον σχεδιασμό αδιάλειπτης λειτουργίας, στον καθορισμό μακροπρόθεσμων επενδύσεων και σε άλλες διαδικασίες πληροφορικής.

3.1. Δυνατότητες συγκέντρωσης δεδομένων για τη διενέργεια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

34. Τα πιστωτικά ιδρύματα τηρούν επικαιροποιημένα, ακριβή, και αξιόπιστα δεδομένα κινδύνων προκειμένου να διενεργούν ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Επιπλέον διαθέτουν συγκεκριμένες διαδικασίες συγκέντρωσης και παραγωγής των εν λόγω δεδομένων.

35. Τα πιστωτικά ιδρύματα μεριμνούν ώστε η συγκέντρωση δεδομένων περί κινδύνων παρέχει στοιχεία τα οποία είναι ακριβή, αμέριμα, πλήρη, επίκαιρα, και προσαρμόσιμα.

36. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν τη συγκέντρωση των δεδομένων με αυτοματοποιημένες, ως επί το πλείστον, διαδικασίες ώστε να ελαχιστοποιούνται οι πιθανότητες σφαλμάτων. Συγκεκριμένα, μεριμνούν για την ύπαρξη επαρκούς συστήματος αντιπαραβολής στοιχείων και διενέργειας ελέγχων.

37. Τα πιστωτικά ιδρύματα διαθέτουν τις απαιτούμενες δυνατότητες διασφάλισης της πληρότητας των δεδομένων περί κινδύνων. Εν προκειμένω, μεριμνούν ώστε τα δεδομένα περί κινδύνων να απεικονίζουν πλήρως, μεταξύ άλλων, τους κινδύνους εκτός ισολογισμού και να είναι εύκολα προσβάσιμα σε οποιοδήποτε επίπεδο του πιστωτικού ιδρύματος. Η σημαντικότητα, των υπαρκτών και των δυνητικών κινδύνων, λαμβάνεται υπόψη.

38. Τα πιστωτικά ιδρύματα παράγουν εγκαίρως συγκεντρωτικά στοιχεία περί κινδύνων ώστε να πληρούν όλες τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων καθ' όλη τη διάρκεια της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, περνώντας από διάφορα στάδια διασφάλισης ποιότητας και εξονυχιστικού ελέγχου. Εν προκειμένω, τα

πιστωτικά ιδρύματα αναπτύσσουν μια αποδοτική δομή που εγγυάται την έγκαιρη παραγωγή δεδομένων.

39. Τα πιστωτικά ιδρύματα παράγουν συγκεντρωτικά δεδομένα για να καλύψουν τόσο εσωτερικές ανάγκες του πιστωτικού ιδρύματος όσο και εποπτικά αιτήματα.

3.2. Πρακτικές υποβολής αναφορών για σκοπούς ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

40. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν τα ακόλουθα κατά τη διαδικασία που ακολουθούν για την υποβολή αναφορών κινδύνων:

α) η διαδικασία υποστηρίζεται πλήρως από τις δυνατότητες συγκέντρωσης δεδομένων,

β) τα συγκεντρωθέντα δεδομένα περί κινδύνων παρουσιάζονται με ακρίβεια και ορθότητα, με επακριβή απεικόνιση των κινδύνων,

γ) εμφανίζονται όλοι οι ουσιώδεις κίνδυνοι, και ειδικότερα, επιτρέπεται ο εύκολος εντοπισμός αναδυόμενων αδυναμιών που μπορούν να αξιολογηθούν περαιτέρω, ακόμη και κατά την ίδια άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων,

δ) παρέχονται ή δύναται να παρασχεθούν πρόσθετες πληροφορίες για τις βασικές παραδοχές, τα επίπεδα ανοχής, και τους περιορισμούς και

ε) επικοινωνούνται πληροφορίες με σαφή και περιεκτικό τρόπο, παρέχοντας μεταξύ άλλων ουσιαστική πληροφόρηση με βάση τις ανάγκες των αποδεκτών.

4. Πεδίο εφαρμογής και έκταση που καλύπτουν οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

4.1. Γενικές απαιτήσεις

41. Στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων λαμβάνονται υπόψη όλα τα είδη σημαντικών κινδύνων, σε σχέση με στοιχεία ενεργητικού και παθητικού εντός και εκτός ισολογισμού του πιστωτικού ιδρύματος, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών δομημένων οικονομικών οντοτήτων (structured entities).

42. Οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων λαμβάνουν υπόψη κινδύνους σε διάφορα επίπεδα του πιστωτικού ιδρύματος. Εν προκειμένω, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, το πεδίο εφαρμογής της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ενδέχεται να ποικίλλει, ξεκινώντας από απλή ανάλυση της ευαισθησίας σε επίπεδο χαρτοφυλακίου ή ανάλυση σε επίπεδο μεμονωμένου κινδύνου, και φθάνοντας σε ολοκληρωμένη άσκηση προσομοίωσης σύμφωνα με σενάρια που εφαρμόζονται στο σύνολο του πιστωτικού ιδρύματος.

43. Στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων συνυπολογίζονται οι μεταβολές στις συσχετίσεις μεταξύ ειδών κινδύνου και παραγόντων κινδύνου, τόσο ανά μεμονωμένη οντότητα όσο και σε επίπεδο ομίλου. Επιπλέον, λαμβάνεται υπόψη ότι οι συσχετίσεις τείνουν να αυξάνονται σε καιρούς οικονομικής ή χρηματοπιστωτικής ύφεσης και ότι απαιτούνται αναλύσεις ανά περίπτωση σχετικά με τη συμπεριφορά ορισμένων συσχετίσεων στο πλαίσιο συγκεκριμένων σεναρίων.

4.2. Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ανά χαρτοφυλάκιο και ανά μεμονωμένο κίνδυνο

44. Τα πιστωτικά ιδρύματα διενεργούν ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ανά χαρτοφυλάκιο, προβαίνοντας σε ανάλυση ευαισθησίας και ανάλυση

σεναρίου, ώστε να καλύπτονται όλα τα είδη κινδύνου που επηρεάζουν αυτά τα χαρτοφυλάκια. Επιπλέον, εντοπίζουν τους παράγοντες κινδύνου και το κατάλληλο επίπεδο τους υπό ακραίες καταστάσεις, όπου είναι δυνατό, σε επίπεδο μεμονωμένου χαρτοφυλακίου.

45. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι διενεργούνται ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε χαρτοφυλάκια και σε τομείς δραστηριότητας ή επιχειρηματικές μονάδες, για να εντοπιστούν οι συγκεντρώσεις κοινών παραγόντων κινδύνου είτε στο πλαίσιο ενός μεμονωμένου είδους κινδύνου (intra-risk) είτε στο πλαίσιο περισσότερων ειδών κινδύνου (inter-risk) (συμπεριλαμβάνοντας τα φαινόμενα μετάδοσης).

46. Ειδικότερα, όταν εξετάζονται οι συγκεντρώσεις μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών κινδύνων, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν από κοινού υπόψη τους διαφόρους τύπους κινδύνου, ειδικότερα τον κίνδυνο αγοράς και τον πιστωτικό κίνδυνο, ώστε να αποκτήσουν σαφέστερη εικόνα των δυνητικών συγκεντρώσεων κινδύνου σε μια ακραία κατάσταση. Τα πιστωτικά ιδρύματα εντοπίζουν τις δυνητικές συνδέσεις μεταξύ ανοιγμάτων που ενδέχεται να έχουν υψηλό επίπεδο κινδύνου σε περιόδους οικονομικής ή χρηματοπιστωτικής ύφεσης, καθώς και εξετάζουν τις παραδοχές αναφορικά με τις εξαρτήσεις και τους συντελεστές συσχέτισης μεταξύ των ειδών κινδύνου σε ακραίες καταστάσεις.

4.3. Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος

47. Αν στόχος είναι μια πλήρης και συνολική εικόνα των κινδύνων του πιστωτικού ιδρύματος, τότε, μαζί με τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που γίνονται σε επίπεδο μεμονωμένων οντοτήτων, διεξάγονται και ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο ομίλου και στο σύνολο των χαρτοφυλακίων καθώς και στο σύνολο των μεμονωμένων ειδών κινδύνου.

48. Προς τούτο, λαμβάνονται υπόψη τα εξής:

α) οι κίνδυνοι σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος ενδέχεται να μην αντικατοπτρίζονται επαρκώς από μια απλή άθροιση των αποτελεσμάτων των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργήθηκαν επί χαρτοφυλακίων, επί μεμονωμένων περιοχών κινδύνου ή επί των επιχειρηματικών μονάδων του ομίλου,

β) οι συσχετίσεις, η αντιστάθμιση μεταξύ των μεμονωμένων ανοιγμάτων, και οι συγκεντρώσεις ενδέχεται να οδηγήσουν είτε σε διπλό υπολογισμό των κινδύνων είτε σε υποεκτίμηση του αντικτύπου των παραγόντων κινδύνου υπό ακραίες καταστάσεις και

γ) ενδέχεται να προκύψουν συγκεκριμένοι κίνδυνοι για τον όμιλο, οπότε τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι όλοι οι ουσιώδεις κίνδυνοι και οι αντίστοιχοι παράγοντες κινδύνου προσδιορίζονται και σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος. Όταν εξετάζονται οι κίνδυνοι σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή σε συγκεντρώσεις κινδύνων επί συνολικής βάσης.

49. Όμιλοι και πιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται σε διεθνές επίπεδο διενεργούν επιπλέον ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο επιχειρηματικών μονάδων εντός συγκεκριμένων γεωγραφικών περιοχών ή εμπορικών κλάδων ή τομέων, ώστε

να εντοπίζονται οι διαφορετικοί παράγοντες κινδύνου ανά κλάδο και ανά περιοχή.

5. Αναλογικότητα

50. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του πιστωτικού ιδρύματος είναι συνεπές με το προφίλ κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος και το επιχειρηματικό μοντέλο που ακολουθεί.

51. Κατά την ανάπτυξη και την εφαρμογή του προγράμματος ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη το μέγεθος και την εσωτερική τους οργάνωση, καθώς και την φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων τους. Τα σημαντικά πιστωτικά ιδρύματα και τα πιστωτικά ιδρύματα με σύνθετο επιχειρηματικό μοντέλο (μεταξύ άλλων σε ενοποιημένη βάση) διαθέτουν πιο σύνθετα προγράμματα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, ενώ τα μικρά και μη πολύπλοκα πιστωτικά ιδρύματα και όμιλοι (σε ενοποιημένη βάση) δύνανται να εφαρμόζουν απλούστερα προγράμματα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

52. Για τους σκοπούς της εφαρμογής της αρχής της αναλογικότητας και προκειμένου να διασφαλίζεται η δέουσα εφαρμογή των απαιτήσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα και η Τράπεζα της Ελλάδος λαμβάνουν υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια:

α) το μέγεθος, με βάση το σύνολο του ισολογισμού ή το γενικό σύνολο ενεργητικού του πιστωτικού ιδρύματος και των θυγατρικών του σύμφωνα με τους κανόνες εποπτικής ενοποίησης,

β) τη γεωγραφική παρουσία του πιστωτικού ιδρύματος και το μέγεθος των δραστηριοτήτων του σε κάθε δικαιοδοσία,

γ) τη νομική μορφή του πιστωτικού ιδρύματος και το αν αυτό ανήκει σε όμιλο και, εάν ναι, την αξιολόγηση της αναλογικότητας που έχει διενεργηθεί για τον όμιλο,

δ) κατά πόσον το πιστωτικό ίδρυμα είναι εισηγμένο σε ρυθμιζόμενη αγορά,

ε) κατά πόσον το πιστωτικό ίδρυμα έχει λάβει έγκριση της χρήσης εσωτερικών μοντέλων για τη μέτρηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων (π.χ. προσέγγιση των εσωτερικών διαβαθμίσεων),

στ) τον τύπο δραστηριότητας και υπηρεσιών σύμφωνα με την άδεια λειτουργίας,

ζ) το βασικό επιχειρηματικό μοντέλο και τη βασική επιχειρηματική στρατηγική, τον χαρακτήρα και την πολυπλοκότητα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, καθώς και την οργανωτική δομή του πιστωτικού ιδρύματος,

η) τη στρατηγική κινδύνου, τη διάθεση ανάληψης κινδύνου και το πραγματικό προφίλ κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος, λαμβανομένου επίσης υπόψη του αποτελέσματος της ετήσιας ΔΑΕΕΚ,

θ) τη μετοχική και κεφαλαιακή διάρθρωση του πιστωτικού ιδρύματος,

ι) το είδος των πελατών (π.χ., πελάτες λιανικής, εταιρικοί πελάτες, θεσμικοί πελάτες, μικρές επιχειρήσεις, δημόσιοι φορείς) και την πολυπλοκότητα των προϊόντων ή των συμβάσεων,

ια) τις διαδικασίες, τις υπηρεσίες και τις δραστηριότητες που ανατίθενται σε τρίτους, καθώς και τα σχετικά δίκτυα διανομής,

ιβ) τα υφιστάμενα συστήματα τεχνολογίας των πληροφοριών (ΤΠ), συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων ΤΠ επιχειρησιακής συνέχειας και της εξωτερικής ανάθεσης δραστηριοτήτων στον συγκεκριμένο τομέα, π.χ., το υπολογιστικό νέφος.

6. Είδη ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

6.1. Γενικές απαιτήσεις

53. Ο ειδικός σχεδιασμός, η πολυπλοκότητα, και ο βαθμός λεπτομέρειας της μεθοδολογίας των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων συνάδουν με την φύση, την κλίμακα και το μέγεθος του πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και με τον βαθμό πολυπλοκότητας και επικινδυνότητας των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του. Εν προκειμένω, λαμβάνονται υπόψη η στρατηγική και το επιχειρηματικό μοντέλο, καθώς και τα χαρακτηριστικά χαρτοφυλακίου του πιστωτικού ιδρύματος.

54. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τη φάση εντός του οικονομικού κύκλου που βρίσκονται, όταν σχεδιάζουν τις μεθοδολογίες των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένου του σεναρίου και των πιθανών απαραίτητων διοικητικών μέτρων.

55. Τα πιστωτικά ιδρύματα καθορίζουν κατάλληλους, ουσιαστικούς και αξιόπιστους μηχανισμούς που μεταφράζουν τους παράγοντες κινδύνου στις αντίστοιχες εσωτερικές παραμέτρους κινδύνων (πιθανότητα αθέτησης, ζημία σε περίπτωση αθέτησης, διαγραφές, περικοπές αποτίμησης της εύλογης αξίας κ.λπ.) επιτρέποντας την εκτίμηση των κινδύνων σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος και ομίλου.

56. Η σύνδεση μεταξύ των παραγόντων κινδύνου υπό ακραίες καταστάσεις και των παραμέτρων κινδύνου, δεν βασίζεται μόνο σε αποκτηθείσα πείρα του πιστωτικού ιδρύματος και σε ανάλυση, αλλά ανά περίπτωση συμπληρώνεται με συγκριτικά αποτελέσματα από εξωτερικές πηγές και όπου κρίνεται απαραίτητο από εποπτική καθοδήγηση.

57. Λόγω της πολυπλοκότητας που απαιτεί η κατασκευή υποθετικών και με μακροοικονομική βάση σεναρίων / παραγόντων κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα γνωρίζουν τον ενεχόμενο κίνδυνο υποδείγματος και μεριμνούν ότι πραγματοποιούνται τα ακόλουθα όταν διαμορφώνουν τα εν λόγω σεναρία / παράγοντες:

α) ότι διεξάγεται τακτική και επαρκώς συντηρητική επανεξέταση των παραδοχών και των μηχανισμών των υποδειγμάτων από εμπειρογνώμονες και ακολουθείται συντηρητική προσέγγιση ανάπτυξης του υποδείγματος για τον συνυπολογισμό του κινδύνου υποδείγματος,

β) ότι εφαρμόζεται επαρκές περιθώριο ασφαλείας, ανά περίπτωση, όταν οι παραδοχές είναι δύσκολο να μετρηθούν με ποσοτικούς όρους (π.χ. διαφοροποίηση κινδύνων, προβλεπόμενη εκθετική ανάπτυξη, προβλεπόμενες αμοιβές, μελλοντικές εκτιμήσεις των θέσεων / απόψεων της διοίκησης) αλλά ενδέχεται να επηρεάσουν τα αποτελέσματα του υποδείγματος (π.χ. τα αποτελέ-

σματα των υποδειγμάτων καθαρών εσόδων πριν από τις προβλέψεις βασίζονται σε επαρκή στατιστικά στοιχεία καθώς και σε επιχειρηματικές παραδοχές) και

γ) ότι αναγνωρίζονται οι εξαρτήσεις και οι βαθμοί ευαισθησίας των αποτελεσμάτων από τις υιοθετούμενες παραδοχές και αξιολογείται σε τακτική βάση η επίπτωσή τους.

58. Τυχόν αδυναμίες των υποδειγμάτων και των μηχανισμών που συνδέουν παράγοντες κινδύνου με ζημιές ή αυξήσεις στις παραμέτρους κινδύνου, γίνονται αντιληπτές, κοινοποιούνται ρητά, και συνυπολογίζονται κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

59. Στα υποδείγματα συμπεριλαμβάνονται οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ αφενός της φερεγγυότητας και αφετέρου της χρηματοδότησης της ρευστότητας και του κόστους χρηματοδότησης, ώστε να μην υποεκτιμάται συστημικά και σημαντικά ο αντίκτυπος οιασδήποτε ακραίας κατάστασης. Ανά περίπτωση, συγκρίνονται τα αποτελέσματα διαφορετικών προσεγγίσεων ανάπτυξης υποδείγματος (π.χ. για τα υποδείγματα καθαρών εσόδων πριν από τις προβλέψεις, διατίθενται η σύγκριση του χρησιμοποιούμενου υποδείγματος με άλλες πιθανές μεθόδους και η αιτιολογία απόρριψής τους). Οι παραπάνω συνδέσεις βασίζονται σε αξιόπιστα στατιστικά υποδείγματα. Ωστόσο, εάν τα διαθέσιμα δεδομένα ή η ποιότητα ή οι διαρθρωτικές μεταβολές στα ιστορικά δεδομένα δεν επιτρέπουν ουσιαστικές εκτιμήσεις (π.χ. για τα υποδείγματα καθαρών εσόδων πριν από τις προβλέψεις, είναι απαραίτητο να υπάρχουν ιστορικά δεδομένα που καλύπτουν έναν κύκλο επιτοκίων και έναν οικονομικό κύκλο, καθώς και στοιχεία για τις αλλαγές στην επιχειρηματική στρατηγική και στην οργανωτική δομή του πιστωτικού ιδρύματος), τότε οι ποσοτικές αναλύσεις πρέπει να υποστηρίζονται με ποιοτικές γνώμες ειδικών. Ακόμα και σε περιπτώσεις αξιόπιστης μεθόδου ανάπτυξης υποδείγματος, είναι απαραίτητες οι γνώμες των ειδικών κατά τη διεξοδική εξέταση των αποτελεσμάτων του υποδείγματος. Επιπρόσθετα, τα πιστωτικά ιδρύματα αξιολογούν δυνητικές μη γραμμικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ παραγόντων κινδύνου και παραμέτρων κινδύνου υπό ακραίες καταστάσεις.

6.2. Ανάλυση ευαισθησίας

60. Τα πιστωτικά ιδρύματα διεξάγουν αναλύσεις ευαισθησίας σε επίπεδο μεμονωμένων ανοιγμάτων, χαρτοφυλακίων ή επιχειρηματικών μονάδων, σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος, και για συγκεκριμένα είδη κινδύνου, αναλόγως του βαθμού πολυπλοκότητάς τους. Τα πιστωτικά ιδρύματα εκτιμούν σε ποιο επίπεδο είναι ουσιαστικές και σκόπιμες οι αναλύσεις ευαισθησίας. Η καταφυγή σε γνώμες εμπειρογνομώνων διευκρινίζεται λεπτομερώς, όπου αυτή εφαρμόζεται.

61. Τα πιστωτικά ιδρύματα εντοπίζουν τους σχετικούς παράγοντες κινδύνου σε διάφορα επίπεδα εφαρμογής των εποπτικών απαιτήσεων και στο σύνολο διαφόρων χαρτοφυλακίων, επιχειρηματικών μονάδων και γεωγραφικών περιοχών. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι καλύπτονται όλοι οι σημαντικοί παράγοντες κινδύνου, μεταξύ των οποίων μακροοικονομικές και μακροχρηματοοικονομικές μεταβλητές, στατιστικές πτυχές

των παραμέτρων κινδύνου (όπως η μεταβλητότητα των παραμέτρων που αφορούν τις πιθανότητες αθέτησης) και ιδιοσυγκρατικοί παράγοντες όπως οι λειτουργικοί κίνδυνοι.

62. Τα πιστωτικά ιδρύματα ορίζουν τους παράγοντες κινδύνου αποδίδοντας διαφορετικούς βαθμούς αυστηρότητας, κάτι που αποτελεί σημαντικό στάδιο στις αναλύσεις τους διότι αποκαλύπτει τη μη γραμμικότητα καθώς και εκείνες τις κρίσιμες τιμές των παραγόντων κινδύνου πέραν των οποίων επιταχύνονται οι ακραίες αντιδράσεις.

63. Όταν υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την αξιοπιστία της εκτιμώμενης εξάρτησης των μακροοικονομικών / μακροχρηματοοικονομικών παραγόντων κινδύνου και των παραμέτρων κινδύνου ή όταν είναι αναγκαία η επιβεβαίωση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από πιο εκτενείς αναλύσεις σεναρίων, τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι διενεργούνται επίσης αναλύσεις ευαισθησίας κατά τις οποίες ελέγχονται στατιστικές πτυχές των παραμέτρων κινδύνου χαρτοφυλακίου βάσει ιστορικών κατανομών, υποστηριζόμενες και από υποθετικές παραδοχές (π.χ. σε σχέση με μελλοντικές μεταβλητότητες).

64. Οι αναλύσεις μεμονωμένων παραγόντων κινδύνου συμπληρώνονται με απλές αναλύσεις παραγόντων πολλαπλών κινδύνων, βασιζόμενες στην υπόθεση της ταυτόχρονης εμφάνισης, χωρίς να είναι απαραίτητη η εκπόνηση σεναρίου.

65. Τα πιστωτικά ιδρύματα τηρούν κατάλογο των διαπιστωθέντων παραγόντων κινδύνου.

6.3. Ανάλυση σεναρίων

66. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι οι αναλύσεις σεναρίων αποτελούν ένα κύριο μέρος των προγραμμάτων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργούν.

67. Ο σχεδιασμός των σεναρίων των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων δεν βασίζεται μόνο σε παρελθοντικά περιστατικά, αλλά περιλαμβάνει και την εξέταση υποθετικών σεναρίων που βασίζονται σε μη παρελθοντικά περιστατικά. Τα πιστωτικά ιδρύματα μεριμνούν ώστε ο σχεδιασμός του σεναρίου να είναι προορατικός (forward - looking) και να λαμβάνει υπόψη τις αλλαγές σε επίπεδο συστήματος και πιστωτικού ιδρύματος τόσο στο παρόν όσο και στο εγγύς μέλλον. Για το σκοπό αυτό, τα πιστωτικά ιδρύματα ανατρέχουν σε εξωτερικά δεδομένα που προέρχονται από παρόμοια περιβάλλοντα κινδύνου κατάλληλα για πιστωτικά ιδρύματα με παρόμοια επιχειρηματικά μοντέλα. Τα πιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποιούν δεδομένα συναφή και διαθέσιμα. Τα συναφή δεδομένα ενδέχεται να είναι εσωτερικά και/ή εξωτερικά και να ενσωματώνουν το αποτέλεσμα από συγκριτική αξιολόγηση και εποπτική καθοδήγηση.

68. Όταν χρειάζεται και είναι εφικτό, εκπονείται σειρά σεναρίων ώστε να συμπεριληφθούν διαφορετικά γεγονότα και να εξεταστούν διάφοροι βαθμοί αυστηρότητας.

69. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι τα σεναρία τους για την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων πληρούν τουλάχιστον τις εξής απαιτήσεις:

α) Εξετάζουν τους κύριους παράγοντες κινδύνου στους οποίους ενδεχομένως εκτίθεται το πιστωτικό ίδρυμα. Στο

πλαίσιο αυτό, τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τις αναλύσεις μεμονωμένων παραγόντων κινδύνου -με τις οποίες επιδιώκεται η άντληση πληροφοριών σχετικά με την ευαισθησία έναντι μεμονωμένων παραγόντων κινδύνου - αξιοποιούνται ώστε να εκπονούνται σεναρία ακραίων καταστάσεων που συνδυάζουν ένα σύνολο ιδιαιτέρως ευλογοφανών παραγόντων κινδύνων. Κανένας ουσιώδης παράγοντας κινδύνου δεν πρέπει να απορριφθεί ή να παραλειφθεί.

β) Εξετάζουν τις σημαντικές αδυναμίες σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος, οι οποίες προέρχονται από τα χαρακτηριστικά της περιφερειακής κάλυψης και των επιχειρηματικών τομέων που δραστηριοποιείται. Εξετάζουν, επίσης, την έκθεση στα προσφερόμενα προϊόντα ή ανοίγματα σε συγκεκριμένες επιχειρηματικές δραστηριότητες και τις χρηματοδοτικές πολιτικές: οι κίνδυνοι συγκέντρωσης και οι κίνδυνοι συσχέτισης, τόσο μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών κινδύνου όσο και εντός της ίδιας κατηγορίας, εντοπίζονται πάντοτε εκ των προτέρων.

γ) Περιέχουν συνεκτική περιγραφή του σεναρίου, η οποία καλύπτει όλους τους κύριους παράγοντες κινδύνου και την (μελλοντική) εξέλιξή τους, με βάση πολλαπλά γεγονότα ενεργοποίησης (δηλαδή: νομισματική πολιτική, εξελίξεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα, τιμές των βασικών προϊόντων, πολιτικά γεγονότα, φυσικές καταστροφές). Τα πιστωτικά ιδρύματα μεριμνούν ώστε το σενάριο να είναι ρεαλιστικό και χωρίς αντιφάσεις, εφόσον γίνεται υπόθεση για παράλληλη εξέλιξη των παραγόντων κινδύνου και της αντίστοιχης απόκρισης των φορέων της αγοράς και, όταν ορισμένοι παράγοντες κινδύνου αποκλείονται από την περιγραφή του σεναρίου, τα πιστωτικά ιδρύματα βεβαιώνονται ότι η εν λόγω εξαίρεση είναι πλήρως αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη.

δ) Έχουν εσωτερική συνοχή έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι οι διαπιστωθέντες παράγοντες κινδύνου συμπεριφέρονται σε αντιστοιχία με άλλους παράγοντες κινδύνου σε περίπτωση ακραίων καταστάσεων, και ότι περιλαμβάνονται συγκεκριμένες εκτιμήσεις και παραδοχές σχετικά με τη δομή των εξαρτήσεων που υπάρχουν μεταξύ των κύριων παραγόντων κινδύνου. Μεταβολές προς την ίδια κατεύθυνση των παραγόντων κινδύνου που ενδέχεται να φαίνονται αντιφατικές είναι σημαντικό να ερευνώνται για να εντοπιστούν νέοι συντελεστές ευαισθησίας.

ε) Συνυπολογίζουν την καινοτομία και ειδικότερα τις τεχνολογικές εξελίξεις και τα εξελιγμένα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, χωρίς να παραβλέπουν την αλληλεπίδρασή τους με πιο παραδοσιακά προϊόντα.

στ) Οι παράγοντες κινδύνου υπό ακραίες καταστάσεις διατυπώνονται υπό μορφή παραμέτρων κινδύνου που διαθέτουν εσωτερική συνοχή.

70. Τα πιστωτικά ιδρύματα ορίζουν τον χρονικό ορίζοντα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων με βάση τον στόχο της άσκησης, τα χαρακτηριστικά του χαρτοφυλακίου του πιστωτικού ιδρύματος (π.χ. τη ληκτότητα του χαρτοφυλακίου και τη δυνατότητα άμεσης ρευστοποίησης των προσομοιωμένων θέσεων, κατά περίπτωση), καθώς και το προφίλ κινδύνου. Για την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων φερεγ-

γυότητας και για την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας απαιτούνται διαφορετικοί χρονικοί ορίζοντες και σενάρια.

71. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν τα ακόλουθα:

α) στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων διατυπώνονται ρητά οι δυναμικές αλληλεξαρτήσεις, π.χ. μεταξύ οικονομικών περιφερειών και μεταξύ οικονομικών τομέων, στους οποίους συγκαταλέγεται και ο χρηματοπιστωτικός,

β) στο συνολικό σενάριο συνυπολογίζονται οι δυναμικές σε επίπεδο συστήματος (π.χ. το κλείσιμο ορισμένων αγορών) και οι συγκεντρώσεις κινδύνων σε ολόκληρη κατηγορία στοιχείων ενεργητικού (π.χ. ανοίγματα λιανικής εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία),

γ) καλύπτονται οι δυναμικές ανατροφοδότησης υπό δυσμενείς συνθήκες που προκαλούνται από παράγοντες όπως οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ αποτιμήσεων, οι ζημιές, και οι απαιτήσεις παροχής περιθωρίου ασφαλείας.

72. Όταν απαιτείται και ειδικότερα όταν δεν μπορούν να γίνουν αξιόπιστες ποσοτικές εκτιμήσεις, τα πιστωτικά ιδρύματα προβαίνουν σε ποιοτικές αξιολογήσεις των δευτερογενών συνεπειών και των φαινομένων ανατροφοδότησης λόγω ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος. Για παράδειγμα, ένα μεμονωμένο πιστωτικό ίδρυμα ενδέχεται να προβεί σε προσαρμογές τιμών ή όγκου, με στόχο να συνυπολογίσει κάποιες επιπτώσεις στη στρατηγική του (π.χ. το επίπεδο δανεισμού στην οικονομία) και να αποκριθεί ενδογενώς στο σενάριο.

6.4. Αυστηρότητα των σεναρίων

73. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων βασίζονται σε αυστηρά πλην ευλογοφανή σενάρια και ότι ο βαθμός αυστηρότητας συνάδει με τον σκοπό της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Για το σκοπό αυτό, οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων απαιτείται:

α) να συμβάλλουν ουσιαστικά στην αντιμετώπιση των κινδύνων που εκτίθεται το πιστωτικό ίδρυμα, αποσκοπώντας στην ενίσχυση της σταθερότητας του πιστωτικού ιδρύματος υπό δυσμενείς συνθήκες και, στην περίπτωση των συστημικά σημαντικών πιστωτικών ιδρυμάτων, στην ενίσχυση του οικονομικού συστήματος σε κάθε πτυχή του οικονομικού κύκλου και έναντι των διακυμάνσεων της αγοράς, συμπεριλαμβανομένων των αγορών άντλησης ρευστότητας και

β) να εφαρμόζονται στο σύνολο του πιστωτικού ιδρύματος, δεδομένου ότι ο αντίκτυπος ταυτόσημων σεναρίων δεν είναι απαραίτητος το ίδιο έντονος σε όλους τους τομείς δραστηριοποίησης του πιστωτικού ιδρύματος.

74. Τα πιστωτικά ιδρύματα μεριμνούν ώστε να εξετάζονται διάφοροι βαθμοί αυστηρότητας τόσο κατά την ανάλυση ευαισθησίας όσο και την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων βάσει σεναρίων, που να καλύπτουν τουλάχιστον μία σοβαρή οικονομική ύφεση, προκειμένου να αξιολογήσουν την κεφαλαιακή επάρκεια και τον προγραμματισμό κεφαλαίου.

75. Τα πιστωτικά ιδρύματα ορίζουν τον βαθμό αυστηρότητας σε κάθε σενάριο, λαμβάνοντας υπόψη τις συ-

γκεκριμένες αδυναμίες του πιστωτικού ιδρύματος στη βάση του επιχειρηματικού του μοντέλου (π.χ. έκθεση στις διεθνείς αγορές). Τα πιστωτικά ιδρύματα εκπονούν τα δικά τους σενάρια και δεν εξαρτώνται από σενάρια της Τράπεζας της Ελλάδος ή άλλων αρχών. Όταν αξιολογεί την αυστηρότητα ενός σεναρίου, το πιστωτικό ίδρυμα απαιτείται να γνωρίζει τη δυναμική εξέλιξης του περιβάλλοντος των κινδύνων και των εμπειριών που έχουν αποκομίσει άλλα πιστωτικά ιδρύματα με παρόμοια επιχειρηματικά μοντέλα.

76. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι τα σενάρια τους αξιολογούν τόσο τις απόλυτες όσο και τις σχετικές μεταβολές των παραγόντων κινδύνου. Στα σενάρια για τις απόλυτες μεταβολές, ο βαθμός αυστηρότητας πρέπει να αφορά άμεση αλλαγή του παράγοντα κινδύνου και να μην εξαρτάται από το τρέχον επίπεδο. Στα σενάρια για τις σχετικές μεταβολές, ο βαθμός αυστηρότητας πρέπει να εξαρτάται από το τρέχον επίπεδο και από την οικονομική κατάσταση (π.χ. μείωση της αύξησης του ΑΕΠ κατά 2 %, δηλαδή σχετική μεταβολή του απόλυτου επιπέδου). Για παράδειγμα, εξετάζεται αν μια αρνητική σχετική μεταβολή του ΑΕΠ της τάξεως του 2% από σημείο εκκίνησης με σημαντική θετική απόκλιση παραγωγής (που σημαίνει ότι το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών είναι σημαντικά μεγαλύτερο του διαρθρωτικού ισοζυγίου) δεν θα ασκήσει απαραίτητα σοβαρή πίεση επί του ΑΕΠ σε απόλυτους όρους / τιμές. Αντιστοίχως, όσο χειρότερη είναι η αρχική τρέχουσα οικονομική κατάσταση, τόσο μεγαλύτερη η ακραία κατάσταση στο πλαίσιο ενός σεναρίου σχετικών μεταβολών. Τα πιστωτικά ιδρύματα επιλέγουν σενάρια αρκούντως αυστηρά τόσο στην περίπτωση σχετικών όσο και στην περίπτωση απόλυτων όρων. Η επιλογή σεναρίου και οι επιπτώσεις του βαθμού αυστηρότητας του αιτιολογούνται και τεκμηριώνονται.

77. Για την αξιολόγηση του κατάλληλου βαθμού αυστηρότητας του εκάστοτε σεναρίου, τα πιστωτικά ιδρύματα συγκρίνουν το εκάστοτε σενάριο με τα σενάρια των αντίστροφων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, μελετώντας τις συγκεκριμένες επιπτώσεις του σχεδιασμού της αντίστροφης άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στο πλαίσιο της ευλογοφάνειας του σεναρίου.

6.5. Αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

6.5.1. Προϋποθέσεις

78. Τα πιστωτικά ιδρύματα διενεργούν επαρκείς αντίστροφες ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ως μέρος του προγράμματος ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, έχοντας την ίδια διακυβέρνηση, κατάλληλη υποδομή και ποιοτικά πρότυπα, και τις διενεργούν συμπληρωματικά προς άλλα είδη ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, το μέγεθος, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των τομέων δραστηριότητας και των κινδύνων. Τα μικρά και μη πολύπλοκα πιστωτικά ιδρύματα δύνανται να εστιάσουν περισσότερο στις ποιοτικές πτυχές της αντίστροφης προσομοίωσης, ενώ τα πιο μεγάλα και πιο πολύπλοκα πιστωτικά ιδρύματα

διενεργούν πιο διεξοδικές αντίστροφες ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Στην αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων απαιτείται να ορίζονται με σαφήνεια οι αρμοδιότητες και οι πόροι που κατανέμονται και να υποστηρίζεται η προσομοίωση από κατάλληλη και ευέλικτη υποδομή καθώς και από γραπτές πολιτικές και διαδικασίες. Η αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων απαιτείται να διενεργείται τακτικά από κάθε τύπο πιστωτικού ιδρύματος και στο ίδιο επίπεδο εφαρμογής, όπως η ΔΑΕΕΚ και η ΔΑΕΕΡ, δηλαδή σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος και καλύπτοντας όλα τα είδη κινδύνων.

79. Τα σενάρια που εξετάζονται μέσω αντίστροφης άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων χρησιμοποιούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα για να συμπληρώσουν το εύρος των σεναρίων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργούν, και για λόγους σύγκρισης, δηλαδή για να αξιολογήσουν τον συνολικό βαθμό αυστηρότητας, διευκολύνοντας έτσι τον εντοπισμό των αυστηρών αλλά και ευλογοφανών σεναρίων. Η αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων χρησιμεύει για την αξιολόγηση του βαθμού αυστηρότητας των σεναρίων που χρησιμοποιούνται στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στο πλαίσιο της ΔΑΕΕΚ και της ΔΑΕΕΡ. Επίσης, ο βαθμός αυστηρότητας των σεναρίων που χρησιμοποιούνται στις αντίστροφες ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων μπορεί να εκτιμηθεί και μέσα από τη σύγκριση (μεταξύ άλλων) με παρελθοντικά σενάρια ή με άλλα, εποπτικά ή δημοσιοποιημένα, σενάρια.

80. Κατά τη διενέργεια των αντίστροφων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν επίσης εάν η κατάρρευση ενός ή περισσότερων από τους σημαντικούς αντισυμβαλλομένους τους ή εάν μια σημαντική διαταραχή της αγοράς εξαιτίας κατάρρευσης ενός σημαντικού φορέα της αγοράς (χωριστά ή συνδυασμένα) θα μπορούσε να προκαλέσει το προκαθορισμένο αποτέλεσμα.

6.5.2. Αξιοποίηση της αντίστροφης άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

81. Τα πιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποιούν την αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ως τακτικό εργαλείο διαχείρισης κινδύνων, για να αποκτούν καλύτερη επίγνωση των τρεχουσών και των δυνητικών αδυναμιών, διασφαλίζοντας προστιθέμενη αξία στο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων που διαθέτουν. Η αρχή της αναλογικότητας εφαρμόζεται σε όλες τις πτυχές χρήσης της αντίστροφης άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη ότι το προκαθορισμένο αποτέλεσμα της αντίστροφης άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων μπορεί να προκύψει και από περιστάσεις διαφορετικές από εκείνες που αναλύθηκαν στην συγκεκριμένη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

82. Στο πλαίσιο του επιχειρηματικού σχεδιασμού και της διαχείρισης κινδύνων, τα πιστωτικά ιδρύματα αξιοποιούν την αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για να αντιληφθούν τη βιωσιμότητα και τη διατηρησιμότητα των επιχειρηματικών τους μοντέλων

και στρατηγικών, καθώς και για να εντοπίζουν τις περιστάσεις οι οποίες ενδέχεται να οδηγήσουν σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας κατά την έννοια του εσωτερικού άρθρου 32 του άρθρου 2 του ν. 4335/2015. Είναι σημαντικό να καθορίσουν τα πιστωτικά ιδρύματα δείκτες που θα προειδοποιούν όταν ένα σενάριο γίνεται πραγματικότητα. Εν προκειμένω, τα πιστωτικά ιδρύματα απαιτείται:

α) να ορίσουν το προκαθορισμένο αποτέλεσμα που θα ελεγχθεί με την αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (π.χ. ένα επιχειρηματικό μοντέλο που καθίσταται μη βιώσιμο),

β) να καθορίσουν δυνητικές αρνητικές περιστάσεις που θα τους δημιουργούσαν σοβαρές αδυναμίες και θα επέφεραν το προκαθορισμένο αποτέλεσμα,

γ) να εκτιμήσουν (αναλόγως του μεγέθους του πιστωτικού ιδρύματος, της φύσης, της κλίμακας, της πολυπλοκότητας και της επικινδυνότητας των δραστηριοτήτων του) την πιθανότητα των περιστατικών που περιλαμβάνονται στα σενάρια να επιφέρουν το προκαθορισμένο αποτέλεσμα και

δ) να υιοθετήσουν αποτελεσματικές ρυθμίσεις, διαδικασίες, συστήματα και άλλα μέτρα πρόληψης ή μετριασμού των διαπιστωθέντων κινδύνων και αδυναμιών.

83. Τα πιστωτικά ιδρύματα αξιοποιούν τις αντίστροφες ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων κατά τον σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων και για τον έλεγχο των επιχειρηματικών μοντέλων και στρατηγικών τους, ώστε να διαπιστώσουν και να αναλύσουν τι θα μπορούσε να καταστήσει τα μοντέλα τους μη βιώσιμα, π.χ. να αξιολογήσουν την ικανότητα παραγωγής κερδών κατά τους επόμενους μήνες και τη βιωσιμότητα της αντίστοιχης στρατηγικής για μακρύτερη περίοδο, με βάση στρατηγικά σχέδια και χρηματοοικονομικές προβλέψεις. Σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας συμμετέχουν το Διοικητικό Συμβούλιο και τα ανώτερα διοικητικά στελέχη των πιστωτικών ιδρυμάτων.

84. Στις περιπτώσεις που η αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων αποκαλύπτει ότι ο κίνδυνος αποτυχίας του επιχειρηματικού μοντέλου ενός πιστωτικού ιδρύματος είναι μη αποδεκτά υψηλός και δεν συνάδει με την διάθεση του πιστωτικού ιδρύματος για ανάληψη κινδύνων, το πιστωτικό ίδρυμα προγραμματίζει μέτρα πρόληψης ή μετριασμού του εν λόγω κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη τον χρόνο που διαθέτει για να αντιδράσει στα εν λόγω περιστατικά και να εφαρμόσει τα παραπάνω μέτρα. Στο πλαίσιο των εν λόγω μέτρων, το πιστωτικό ίδρυμα εξετάζει εάν απαιτούνται μεταβολές στο επιχειρηματικό του μοντέλο. Τα εν λόγω μέτρα που προκύπτουν από την αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, καθώς και οι όποιες μεταβολές στο επιχειρηματικό μοντέλο του πιστωτικού ιδρύματος, τεκμηριώνονται λεπτομερώς στο πλαίσιο της ΔΑΕΕΚ του πιστωτικού ιδρύματος.

85. Τα πιστωτικά ιδρύματα που διαθέτουν ιδιαίτερης φύσεως επιχειρηματικά μοντέλα, μέσω της αντίστροφης άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων διερευνούν τις αδυναμίες που παρουσιάζουν σε ακραίες καταστάσεις, ειδικότερα στις περιπτώσεις που οι κίνδυνοι

αυτοί δεν καλύπτονται επαρκώς από πιο παραδοσιακά σενάρια (π.χ. δοκιμές φερεγγυότητας και ρευστότητας) που βασίζονται σε μακροοικονομικά ακραία σενάρια.

86. Τα πιστωτικά ιδρύματα που διενεργούν αντίστροφες ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων δυνάμει του άρθρου 177, της παρ. 8 του άρθρου 290 και του στοιχείου ζ) της παρ. 1 του άρθρου 368 του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013, χρησιμοποιώντας εσωτερικά υποδείγματα για τον πιστωτικό κίνδυνο, τον πιστωτικό κίνδυνο του αντισυμβαλλομένου και τον κίνδυνο αγοράς, καθορίζουν αυστηρά πλην ευλογοφανή σενάρια που ενδέχεται να καταλήξουν σε σημαντικά δυσμενή αποτελέσματα και να θέσουν σε δοκιμασία τη συνολική βιωσιμότητα του πιστωτικού ιδρύματος. Τα πιστωτικά ιδρύματα αντιμετωπίζουν αυτές τις αντίστροφες ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ως ουσιώδες συμπλήρωμα στα εσωτερικά υποδείγματα με τα οποία υπολογίζουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις, και ως τακτικό εργαλείο διαχείρισης κινδύνων που καταδεικνύει τις πιθανές ανεπάρκειες των εν λόγω υποδειγμάτων. Στα σενάρια υπό έντονες ακραίες καταστάσεις, ο κίνδυνος υποδείγματος (κίνδυνος μοντελοποίησης) μεγενθύνεται και ενδέχεται να οδηγήσει σε κατάρρευση της προβλεψιμότητας του υποδείγματος. Αυτό δεν θεωρείται απαραίτητως ως ένδειξη ότι είναι ανεπαρκής η μοντελοποίηση των στοιχείων που εισάγονται στην προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων.

87. Τα πιστωτικά ιδρύματα διενεργούν ποιοτικές αναλύσεις με λεπτομερή διατύπωση της αντίστροφης άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και με σαφή αντίληψη των επιπτώσεων ανατροφοδότησης και μη γραμμικότητας, λαμβάνοντας υπόψη τις δυναμικές κινδύνου καθώς και τους συνδυασμούς και τις διαδράσεις μεταξύ των ειδών κινδύνου. Όταν καταρτίζει λεπτομερή αξιολόγηση, το πιστωτικό ίδρυμα λαμβάνει υπόψη εξωγενή γεγονότα, όπως τα οικονομικά γεγονότα, η κατάρρευση ενός κλάδου, πολιτικά γεγονότα, περιπτώσεις δικαστικών διαφορών και φυσικά φαινόμενα, καθώς και παράγοντες κινδύνου όπως είναι οι λειτουργικοί, η συγκέντρωση και οι συσχετίσεις, οι κίνδυνοι φήμης και η απώλεια εμπιστοσύνης, όπως και οι συνδυασμοί των παραπάνω γεγονότων και παραγόντων. Έχει θεμελιώδη σημασία η συμμετοχή του Διοικητικού Συμβουλίου του πιστωτικού ιδρύματος στις συζητήσεις για την εκπόνηση της αξιολόγησης, λαμβανομένων υπόψη των πιθανών αδυναμιών και των επιπτώσεων στο σύνολο του πιστωτικού ιδρύματος.

88. Τα πιστωτικά ιδρύματα διενεργούν ποσοτικές και πιο διεξοδικές αναλύσεις, συνυπολογίζοντας το μέγεθος του πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και τη φύση, την κλίμακα, την πολυπλοκότητα και την επικινδυνότητα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του, ορίζοντας συγκεκριμένα επίπεδα ζημιών ή άλλες αρνητικές επιπτώσεις στα κεφάλαια, στη ρευστότητα (π.χ. πρόσβαση σε χρηματοδότηση, ειδικότερα σε αυξήσεις των χρηματοδοτικών δαπανών) ή στη συνολική χρηματοοικονομική θέση. Τα πιστωτικά ιδρύματα εργάζονται απολογιστικά με ποσοτικούς όρους για να καθορίσουν τους παράγοντες κινδύνου και το απαιτούμενο εύρος μεταβολών

που θα μπορούσαν να προξενήσουν ζημιές ή να έχουν αρνητικές επιπτώσεις (π.χ. ορίζοντας το κατάλληλο επίπεδο ζημιών ή άλλα απαραίτητα μέτρα στον ισολογισμό του πιστωτικού ιδρύματος όπως οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας ή οι χρηματοδοτικοί πόροι). Τα πιστωτικά ιδρύματα αντιλαμβάνονται και τεκμηριώνουν λεπτομερώς τους παράγοντες κινδύνων (π.χ. εντοπίζοντας τους ακριβείς παράγοντες που είχαν τον μεγαλύτερο αντίκτυπο στο ακραίο ποσοστημόριο του χαρτοφυλακίου), τους τομείς δραστηριότητας που έχουν κεντρική σημασία, και διατυπώνουν με σαφή και συνεκτικό τρόπο τις αδυναμίες και τα αντίστοιχα σενάρια (π.χ. σχετικά με τις παραδοχές, και την ευαισθησία των αποτελεσμάτων των εν λόγω παραδοχών, σε βάθος χρόνου) που οδηγούν στα προκαθορισμένα αποτελέσματα καθώς και την αλυσίδα (ροή εξέλιξης) των σχετικών γεγονότων (π.χ. οι σημαντικότεροι παράγοντες κινδύνου δύναται να αντιστοιχιστούν με μακροοικονομικές μεταβλητές βάσει των συνδυασμών για δεδομένο στόχο που αφορά την ζημιά (ή το ύψος) κεφαλαίου σε ένα χαρτοφυλάκιο) εντοπίζοντας μη προφανείς αδυναμίες (π.χ. μη προφανείς συσχετίσεις και συγκεντρώσεις) και φαινόμενα αλληλοεπικάλυψης των επιπτώσεων.

89. Τα πιστωτικά ιδρύματα, κατά περίπτωση, χρησιμοποιούν τις αναλύσεις ευαισθησίας ως σημείο αφετηρίας για τις αντίστροφες ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, π.χ. οδηγώντας μία ή περισσότερες παραμέτρους σε ακραία κατάσταση ώστε να επιτύχουν τα προκαθορισμένα αποτελέσματα. Το πιστωτικό ίδρυμα μελετά ποικίλες αντίστροφες αναλύσεις ευαισθησίας σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο (π.χ. πόσοι μεγάλοι πελάτες θα πρέπει να αθετήσουν τις υποχρεώσεις τους προτού εξαληφθεί το κεφάλαιο κάλυψης ζημιών), τον κίνδυνο αγοράς, τους κινδύνους για τη ρευστότητα (π.χ. ακραίες καταστάσεις επί των καταθέσεων λιανικής και καταστάσεις που μπορούν να εξαντλήσουν τα ρευστά διαθέσιμα του πιστωτικού ιδρύματος) και τον λειτουργικό κίνδυνο, μεταξύ άλλων κινδύνων, καθώς και συνδυαστική ανάλυση όπου όλοι οι κίνδυνοι καλύπτονται ταυτόχρονα. Ωστόσο, ένα πιστωτικό ίδρυμα δεν πρέπει να καταφεύγει πρωτίστως στην ανάλυση ευαισθησίας και σε απλούς δείκτες μέτρησης για να ορίσει το σενάριο που αρμόζει στην αντίστροφη προσομοίωση. Η ποιοτική ανάλυση πρέπει να οδηγεί στον καθορισμό του κατάλληλου σεναρίου, συνδυάζοντας γνώμες εμπειρογνομόνων από διαφορετικά επιχειρηματικά πεδία, καθώς ο συνδυασμός απόψεων ενδέχεται να είναι ο αποτελεσματικότερος τρόπος πρόληψης της αποτυχίας ενός επιχειρηματικού μοντέλου. Απαιτείται να εκπονείται συνδυαστικό σενάριο ακραίων καταστάσεων επί όλων των σημαντικών παραμέτρων κινδύνου, με τη χρήση στατιστικών παραμέτρων (π.χ. μεταβλητότητα των παραγόντων κινδύνου από ιστορικά αντληθείσες παρατηρήσεις που συμπληρώνονται από υποθετικές πλην ευλογοφανείς παραδοχές). Η ευλογοφάνεια των μεταβολών των παραμέτρων ωστόσο επιτευχθεί το προκαθορισμένο αποτέλεσμα, δίνει μια πρώτη εικόνα των πιθανών αδυναμιών του πιστωτικού ιδρύματος. Για να αξιολογηθεί η ευλογοφάνεια λαμβάνονται υπόψη,

μεταξύ άλλων, ιστορικά δεδομένα σχετικά με (πολυμεταβλητές) κατανομές πιθανοτήτων, προσαρμοσμένες κατά περίπτωση ανάλογα με τις γνώμες των ειδικών. Ο καθορισμός των συναφών σεναρίων στηρίζεται σε ποιοτικές αναλύσεις και εκτιμήσεις που συνδυάζουν γνώμες ειδικών από διαφορετικούς επιχειρηματικούς τομείς.

90. Τα πιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποιούν την αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ως εργαλείο με το οποίο θα αντλήσουν πληροφορίες από σενάρια που ενέχουν συνδυασμούς ακραίων καταστάσεων φερεγγυότητας και ρευστότητας, όπου η παραδοσιακή ανάπτυξη υποδειγμάτων δεν καταφέρνει να ενσωματώσει σύνθετες πτυχές των πραγματικών καταστάσεων. Τα πιστωτικά ιδρύματα αξιοποιούν την αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για να αξιολογούν τα σχέδια κεφαλαίων και ρευστότητας που έχουν εκπονήσει. Όταν κρίνεται αναγκαίο, τα πιστωτικά ιδρύματα εντοπίζουν και αναλύουν καταστάσεις που μπορούν να επιδεινώσουν μια ακραία κατάσταση ρευστότητας και να την μετατρέψουν σε ακραία κατάσταση φερεγγυότητας - και το αντίστροφο - και τελικά να οδηγήσουν τα πιστωτικά ιδρύματα σε κατάσταση αφερεγγυότητας. Τα πιστωτικά ιδρύματα μεριμνούν για την εφαρμογή αντίστροφης άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων με ολοκληρωμένο τρόπο όταν πρόκειται για κεφαλαιακούς κινδύνους και κινδύνους ρευστότητας, επιδιώκοντας να κατανοήσουν περισσότερο και να διαχειριστούν καλύτερα τους σχετικούς κινδύνους σε πλαίσιο ακραίων καταστάσεων.

6.5.3. Μέτρα και σχεδιασμός ανάκαμψης

91. Τα πιστωτικά ιδρύματα εκπονούν σενάρια σοβαρών μακροοικονομικών και χρηματοοικονομικών δυσχερειών, με διαφορετικούς βαθμούς αυστηρότητας (συμπεριλαμβανομένων γεγονότων που επηρεάζουν ολόκληρο το σύστημα, ακραίων καταστάσεων που επικεντρώνονται σε συγκεκριμένες νομικές οντότητες και ακραίων καταστάσεων που επηρεάζουν το σύνολο του ομίλου), τα οποία χρησιμοποιούνται στα σχέδια ανάκαμψης δυνάμει της περ. γ) της παρ. 4 του εσωτερικού άρθρου 5 του άρθρου 2 του ν. 4335/2015 και σύμφωνα με την ΠΕΕ 98/18.7.2016 «Εξειδίκευση των πληροφοριών που πρέπει να περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης - εύρος των σεναρίων που χρησιμοποιούνται στα σχέδια ανάκαμψης των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων» (Β' 2550) και χρησιμοποιούν συγκεκριμένες αντίστροφες ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για να εκπονήσουν σενάρια «παρ' ολίγον αθέτησης υποχρεώσεων» (όπου το πιστωτικό ίδρυμα προσεγγίζει αλλά δεν καταλήγει στην αθέτηση υποχρεώσεων) και ως πηγή άντλησης πληροφοριών ώστε να δοκιμάσουν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των μέτρων και σχεδίων ανάκαμψης, καθώς και για την ανάλυση ευαισθησίας των αντίστοιχων παραδοχών. Τέτοια σενάρια «παρ' ολίγον αθέτησης υποχρεώσεων» εντοπίζουν και περιγράφουν τα σημεία που μπορούν να καταστήσουν το πιστωτικό ίδρυμα ή το επιχειρηματικό μοντέλο του ομίλου μη βιώσιμο, εκτός εάν τα μέτρα ανάκαμψης εφαρμοστούν με επιτυχία. Τα σενάρια δίνουν τη δυνατότητα υπολογισμού των αποτελεσμάτων και της κατα-

ληλότητας όλων των διαθέσιμων επιλογών ανάκαμψης. Η ορολογία που χρησιμοποιείται στην περιγραφή των σεναρίων ανάκαμψης συμβάλλει στον προσδιορισμό των επιλογών ανάκαμψης που δοκιμάστηκαν σε συνθήκες συγκεκριμένων ακραίων καταστάσεων. Η περιγραφή είναι επαρκώς λεπτομερής, περιλαμβάνει τόσο ποσοτικές όσο και ποιοτικές παραδοχές, ώστε να διαπιστωθεί εάν το σενάριο έχει εφαρμογή για το πιστωτικό ίδρυμα και πόσο αυστηρό είναι. Τα γεγονότα περιγράφονται με λογική αλληλουχία και οι παραδοχές επί των οποίων βασίζονται οι κύριες κινητήριες δυνάμεις (π.χ. καθαρά έσοδα, σταθμισμένα ως προς τον κίνδυνο στοιχεία ενεργητικού, κεφάλαια) είναι καταγεγραμμένες με εξαιρετική σαφήνεια. Στα σενάρια λαμβάνονται υπόψη επίσης οι αλληλεπιδράσεις από την εκτέλεση διαφορετικών επιλογών ανάκαμψης στο πλαίσιο του ίδιου σεναρίου ακραίων καταστάσεων. Τα σενάρια πρέπει επίσης να βοηθούν στην κατανόηση της εξέλιξης των γεγονότων, παρέχοντας κατάλληλο χρονοδιάγραμμα όπου θα φαίνεται καθαρά σε ποια χρονική στιγμή θα εκτελεστούν συγκεκριμένα μέτρα (εξάγονται συμπεράσματα για την αξιοπιστία και την εφικτότητά τους). Σκοπός της εν λόγω άσκησης είναι να ελεγχθεί πόσο αποτελεσματικά μπορούν οι επιλογές ανάκαμψης του πιστωτικού ιδρύματος να επαναφέρουν την οικονομική ευρωστία και βιωσιμότητα όταν το πιστωτικό ίδρυμα βρίσκεται υπό έντονες ακραίες καταστάσεις.

92. Λόγω των διαφορετικών στόχων των δύο συνόλων αντίστροφης άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στο πλαίσιο των ΔΑΕΕΚ και ΔΑΕΕΡ και ο σχεδιασμός ανάκαμψης δεν διασυνδέονται άμεσα, αλλά αλληλοσυγκρίνονται.

93. Τα πιστωτικά ιδρύματα αξιοποιούν την αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για να βοηθούν στην εκπόνηση, αξιολόγηση και βαθμονόμηση των σεναρίων «παρ' ολίγον αθέτησης υποχρεώσεων» που χρησιμοποιούνται στον σχεδιασμό ανάκαμψης.

94. Τα πιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποιούν την αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για να εντοπίζουν τους παράγοντες κινδύνου και να κατανοούν / περιγράφουν καλύτερα τα σενάρια που καταλήγουν σε «παρ' ολίγον αθέτησης», αξιολογώντας ποια μέτρα ανάκαμψης μπορούν να εφαρμοστούν αξιόπιστα, είτε εκ των προτέρων είτε κατά την εξέλιξη των παραγόντων κινδύνου ή των σεναρίων.

95. Η αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων συμβάλλει στα σενάρια σχεδιασμού ανάκαμψης, διαθέτοντας δυναμική σεναριακή βάση με ποσοτικές παραμέτρους, η οποία καλύπτει τα ακόλουθα:

α) τα σημεία στα οποία το πιστωτικό ίδρυμα λαμβάνει μέτρα ανάκαμψης στο υποθετικό σενάριο (recovery triggers),

β) τα απαιτούμενα μέτρα / ενέργειες ανάκαμψης και την αναμενόμενη αποτελεσματικότητά τους, συμπεριλαμβάνοντας και τη μέθοδο αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας (δηλαδή δείκτες που παρακολουθούνται ώστε να διαπιστωθεί πότε δεν απαιτείται άλλη ενέργεια),

γ) την κατάλληλη στιγμή και διαδικασία για την εκτέλεση των εν λόγω μέτρων ανάκαμψης και

δ) σε περίπτωση περαιτέρω ακραίων καταστάσεων, τα στοιχεία β) και γ) για τις πρόσθετες, ενδεχομένως, ενέργειες ανάκαμψης που απαιτούνται προκειμένου να αντιμετωπιστούν εναπομείναντες κίνδυνοι.

7. Μεμονωμένες περιοχές κινδύνου

96. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε μεμονωμένες περιοχές κινδύνου είναι ανάλογη προς τη φύση, το μέγεθος, την πολυπλοκότητα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους καθώς και των κινδύνων τους.

97. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη, ανά μεμονωμένη περιοχή κινδύνου, τον αντίκτυπο των δευτερογενών επιπτώσεων στον ίδιο κίνδυνο υπό ακραίες συνθήκες.

7.1. Πιστωτικός κίνδυνος και κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου

98. Τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν αναλυτικά τουλάχιστον τα ακόλουθα:

α) την ικανότητα του οφειλέτη να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις του, π.χ. ανάλυση της πιθανότητας αθέτησης (PD),

β) το ποσοστό ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης εκ μέρους του οφειλέτη. Στην ανάλυση αυτή συμπεριλαμβάνονται η επιδείνωση της αξίας των εξασφαλίσεων και η πιστοληπτική ικανότητα του εγγυητή, π.χ. η ποσοστιαία ζημία σε περίπτωση αθέτησης (LGD) και

γ) το μέγεθος και τις δυναμικές του πιστωτικού ανοίγματος, συμπεριλαμβανομένων των πιστωτικών διευκολύνσεων που δεν έχουν εκταμιευθεί από τους δανειολήπτες, π.χ. η αξία ανοιγμάτων κατά τον χρόνο της αθέτησης (EAD).

99. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων πιστωτικού κινδύνου, σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος, καλύπτουν όλες τις θέσεις του επενδυτικού τους χαρτοφυλακίου και του χαρτοφυλακίου συναλλαγών τους, μεταξύ άλλων τις θέσεις αντιστάθμισης και τα ανοίγματα έναντι του φορέα εκκαθάρισης που ενεργεί ως κεντρικός αντισυμβαλλόμενος.

100. Τα πιστωτικά ιδρύματα καθορίζουν συγκεκριμένους παράγοντες κινδύνου και περιγράφουν, σε προκαταρκτική βάση, τις επιπτώσεις που έχουν οι εν λόγω παράγοντες στις συνολικές ζημιές λόγω πιστωτικού κινδύνου και στις κεφαλαιακές απαιτήσεις. Τα πιστωτικά ιδρύματα επιδιώκουν τον καθορισμό παραγόντων κινδύνου για κάθε κατηγορία ανοιγμάτων (π.χ. παράγοντες σχετικοί με ανοίγματα λιανικής εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία ενδέχεται να διαφέρουν από παράγοντες που αφορούν ανοίγματα έναντι επιχειρήσεων).

101. Τα πιστωτικά ιδρύματα μεριμνούν για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου σε διαφορετικά επίπεδα ακραίων σεναρίων, που κυμαίνονται από απλές αναλύσεις ευαισθησίας μέχρι την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος ή ομίλου, και ειδικότερα:

α) σενάρια ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο αγοράς (π.χ. απότομη ύφεση της οικονομίας με επιπτώσεις στην ποιότητα του χαρτοφυλακίου για όλους τους πιστωτές),

β) σενάρια ακραίων καταστάσεων που αφορούν συγκεκριμένο αντισυμβαλλόμενο και σενάρια ιδιосу-

γκρατικών ακραίων καταστάσεων (π.χ. χρεοκοπία του μεγαλύτερου τραπεζικού δανειολήπτη),

γ) σενάρια ακραίων καταστάσεων ανά κλάδο και ανά περιοχή και

δ) οποιοσδήποτε συνδυασμός των παραπάνω.

102. Τα πιστωτικά ιδρύματα διενεργούν αναλύσεις ευαισθησίας των παραγόντων κινδύνου, οι οποίες με την σειρά τους παρέχουν ποσοτικές πληροφορίες που απαιτούνται για τον σχεδιασμό των σεναρίων.

103. Τα πιστωτικά ιδρύματα επιλέγουν διαφορετικούς χρονικούς ορίζοντες όταν εφαρμόζουν τα σενάρια ακραίων καταστάσεων. Ο χρονικός ορίζοντας μπορεί να κυμαίνεται από μια ημέρα (overnight) (έκτακτες συνέπειες) έως μεγαλύτερα διαστήματα (π.χ. υπέρπουσα οικονομική ύφεση).

104. Όταν διενεργούν άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε αξίες χρηματοοικονομικών εξασφαλίσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα εντοπίζουν τις συνθήκες που επιδρούν δυσμενώς στην ρευστοποιήσιμη αξία των εξασφαλίσεων, όπως μεταξύ άλλων η επιδείνωση της πιστοληπτικής διαβάθμισης στους εκδότες εξασφαλίσεων ή η έλλειψη ρευστότητας στην αγορά.

105. Κατά τον σχεδιασμό σεναρίων, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τον αντίκτυπο των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε άλλα είδη κινδύνου (π.χ. στον κίνδυνο ρευστότητας και στον κίνδυνο αγοράς) καθώς και την πιθανότητα μετάδοσης των συνεπειών από ένα πιστωτικό ίδρυμα σε άλλα.

106. Τα πιστωτικά ιδρύματα ποσοτικοποιούν τον αντίκτυπο του σεναρίου στις εξής κατηγορίες: πιστωτικές ζημιές (δηλαδή προβλέψεις έναντι κινδύνων), έκθεση ανοιγμάτων σε κίνδυνο (risk exposures), έσοδα, και απαιτήσεις σε ίδια κεφάλαια. Επιπλέον, είναι σε θέση να ποσοτικοποιούν τον εν λόγω αντίκτυπο ανά αντίστοιχο τομέα / χαρτοφυλάκιο.

107. Τα πιστωτικά ιδρύματα, κατά περίπτωση, εξετάζουν τις ακόλουθες σχετικές παραμέτρους: πιθανότητα αθέτησης, ποσοστιαία ζημία σε περίπτωση αθέτησης, αξία ανοίγματος κατά τον χρόνο της αθέτησης, αναμενόμενη ζημία και ποσό ανοίγματος σε κίνδυνο, καθώς και τον αντίκτυπο στις πιστωτικές ζημιές και στις απαιτήσεις σε ίδια κεφάλαια.

108. Για την εκτίμηση των μελλοντικών ζημιών σε άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα, κατά περίπτωση, στηρίζονται σε παραμέτρους πιστωτικού κινδύνου διαφορετικές από αυτές που εφαρμόσαν για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων, οι οποίες παράμετροι συνήθως είναι:

α) σε βάση πλήρους οικονομικού κύκλου ή υβριδικές (συνδυασμός παραμέτρων πλήρους οικονομικού κύκλου και παραμέτρων μιας συγκεκριμένης χρονικής στιγμής) για τον υπολογισμό της πιθανότητας αθέτησης και

β) σε συνθήκες ύφεσης για τον υπολογισμό της πραγματικής ποσοστιαίας ζημίας σε περίπτωση αθέτησης.

Ειδικότερα, για να υπολογίσουν τις πιστωτικές ζημιές, τα ιδρύματα κατά περίπτωση εφαρμόζουν εκτιμήσεις που βασίζονται σε παραμέτρους χρονικής στιγμής (point-in-time), σε αντιστοιχία με τον βαθμό αυστηρότητας του σεναρίου.

109. Για τον υπολογισμό της αξία ανοίγματος κατά τον χρόνο της αθέτησης, το εκάστοτε πιστωτικό ίδρυμα εξετάζει επίσης τον συντελεστή μετατροπής και συγκεκριμένα τις επιπτώσεις από την άσκηση της δικαιιοπρακτικής ικανότητας του πιστωτικού ιδρύματος να ακυρώνει μονομερώς τις πιστωτικές διευκολύνσεις που έχουν εγκριθεί και δεν έχουν εκταμιευθεί από τους δανειολήπτες, ιδίως σε ακραίες καταστάσεις.

110. Τα πιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν, στην αρμόζουσα έκταση, προσεγγίσεις εσωτερικού υποδείγματος πιστωτικού κινδύνου που υπερβαίνουν ιστορικά παρατηρηθείσες σχέσεις και ιστορικά δεδομένα, καθώς και προσομοιώσεις μετάβασης της πιστοληπτικής ικανότητας από μια κατηγορία σε άλλη, προκειμένου να γίνει εκτίμηση ζημιών.

111. Όταν αξιολογούν τον κίνδυνο που διατρέχουν έναντι αντισυμβαλλομένων με αυξημένη μόχλευση ή σκιωδών τραπεζικών οντοτήτων, τα πιστωτικά ιδρύματα συνυπολογίζουν τις συγκεντρώσεις κινδύνου και δεν θεωρούν δεδομένο ότι υπάρχουν εξασφαλίσεις ή συμφωνίες διαρκούς καταβολής περιθωρίων (re-margining), οι οποίες ενδέχεται να μην διατίθενται σε περιπτώσεις ακραίων καταστάσεων της αγοράς. Τα πιστωτικά ιδρύματα επιδιώκουν την επαρκή καταγραφή τέτοιων συσχετισμένων ακραίων κινδύνων.

7.2. Τιτλοποίηση

112. Τα πιστωτικά ιδρύματα συνυπολογίζουν τους κινδύνους τιτλοποίησης που προέρχονται από δομημένα πιστωτικά προϊόντα, που συνήθως δημιουργούνται από την αναδιάρθρωση των ταμειακών ροών από τη μορφή χαρτοφυλακίου περιουσιακών στοιχείων στη μορφή τμημάτων ή τίτλων προερχομένων από τιτλοποίηση (tranches or asset-backed securities). Λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικές θέσεις που δύνανται να έχουν τα πιστωτικά ιδρύματα στη διαδικασία τιτλοποίησης, ενεργώντας ως εκδότες, ανάδοχοι ή επενδυτές.

113. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων επί τιτλοποιημένων στοιχείων ενεργητικού λαμβάνει υπόψη τον πιστωτικό κίνδυνο του υποκείμενου χαρτοφυλακίου περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού, μεταξύ άλλων τον κίνδυνο αθέτησης, τις ενδεχομένως μη γραμμικές και δυναμικές συσχετίσεις αθέτησης και την εξέλιξη των αξιών των εξασφαλίσεων. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη όλες τις σχετικές πληροφορίες για τη συγκεκριμένη δομή κάθε τιτλοποίησης: μεταξύ άλλων, την ιεραρχία του τμήματος τιτλοποίησης, το μέγεθός του (thickness), τις πιστωτικές ενισχύσεις και την διακριτότητα (granularity) που εκφράζεται σε όρους πραγματικού αριθμού ανοιγμάτων.

114. Λαμβάνεται υπόψη η ευαισθησία έναντι συστημικών παραγόντων της αγοράς, που επηρεάζουν, για παράδειγμα, την έλλειψη ρευστότητας ή αυξάνουν τις συσχετίσεις των στοιχείων ενεργητικού, σε όλα τα επίπεδα του δομημένου προϊόντος. Επιπλέον, εκτιμώνται οι επιπτώσεις των κινδύνων που αφορούν τη φήμη και μπορούν να έχουν, για παράδειγμα, αντίκτυπο σε θέματα χρηματοδότησης.

115. Με τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων εξετάζονται όλες οι σχετικές συμβατικές ρυθ-

μίσεις, ο δυνητικός αντίκτυπος των ενσωματωμένων ρήτρων ενεργοποίησης (π.χ. ρήτρες πρόωρης εξόφλησης), η μόχλευση της τιτλοποιημένης δομής και οι κίνδυνοι για τη ρευστότητα/χρηματοδότηση που προέρχονται από τη δομή (δηλαδή, αναντιστοιχίες ταμειακών ροών, και συνθήκες πρόωρης αποπληρωμής, περιλαμβανομένων αυτών που σχετίζονται με αλλαγές επιτοκίων).

116. Στα σενάρια λαμβάνεται υπόψη επίσης το ενδεχόμενο ένας ή περισσότεροι συμβατικοί αντισυμβαλλόμενοι που ενέχονται στη δομή τιτλοποίησης να αθετήσουν τις υποχρεώσεις τους, ειδικά εκείνοι που λειτουργούν ως εγγυητές ορισμένων τμημάτων τιτλοποίησης.

117. Εάν το πιστωτικό ίδρυμα επαφίεται σε εξωτερικές αξιολογήσεις (external ratings) για να εκτιμά τον κίνδυνο των τιτλοποιημένων προϊόντων, οι εξωτερικές αξιολογήσεις εξετάζονται με κριτικό πνεύμα και τα σενάρια ακραίων καταστάσεων στην πιστοληπτική διαβάθμιση, μεταξύ άλλων στους δείκτες απομείωσης που ισχύουν στις κατηγορίες πιστοληπτικής διαβάθμισης, αξιολογούνται, π.χ. μέσω υπαγωγής σε ακραίες καταστάσεις των πινάκων μετάβασης σε άλλες κατηγορίες πιστοληπτικής αξιοπιστίας, όπως υπολογίζονται από ιστορικά δεδομένα.

118. Όταν σχεδιάζουν την προσέγγιση της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τα ακόλουθα:

α) οι επιπτώσεις των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για δομημένα πιστωτικά προϊόντα θα εμφανιστούν σε επίπεδο ομάδας στοιχείων ενεργητικού ως αυξημένες αθετήσεις (ή πιθανότητα αθέτησης και ποσοστιαία ζημία σε περίπτωση αθέτησης, αναλόγως), οπότε αναμένεται κατά τη διάρκεια των ακραίων καταστάσεων αύξηση των αναμενόμενων ζημιών/του βαθμού απομείωσης και των κανονιστικών απαιτήσεων κεφαλαίου (και είναι αυξημένες οι πιθανότητες υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας) και

β) ενδέχεται να υπάρξουν κι άλλες επιπτώσεις λόγω: ελάττωσης των καθαρών ταμειακών ροών, αύξησης των ζημιών από το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και των προσαρμογών στην αξία του, ή λόγω της επιδείνωσης εποπτικών δεικτών, π.χ. του δείκτη καθαρής σταθερής χρηματοδότησης.

7.3. Κίνδυνος αγοράς

119. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τον κίνδυνο αγοράς, και συγκεκριμένα: τους κινδύνους που προκύπτουν από ζημιές λόγω δυσμενών μεταβολών της αξίας των θέσεων, λόγω μεταβολών στις τιμές των παραγόντων κινδύνου που αφορούν εμπορεύματα, πιστωτικά περιθώρια, μετοχές, συναλλαγματικές ισοτιμίες και επιτόκια. Οι κίνδυνοι επιτοκίου στις θέσεις χαρτοφυλακίου συναλλαγών θεωρούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα παράμετρος του κινδύνου αγοράς.

120. Τα πιστωτικά ιδρύματα διεξάγουν άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στις θέσεις τους σε χρηματοπιστωτικά μέσα, στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και των αποτιμώμενων στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων (λογιστικοί όροι ταξινόμησης των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού), συμπεριλαμβάνοντας τις θέσεις σε τιτλοποιήσεις και τα

καλυμμένα ομόλογα. Οι εν λόγω ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων διεξάγονται στο πλαίσιο διενέργειας της άσκησης προσομοίωσης σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και για τη διαχείριση και ποσοτικοποίηση του κινδύνου αγοράς.

121. Τα πιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν μια σειρά αυστηρών πλην ευλογοφανών σεναρίων για όλες τις θέσεις που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, π.χ. έκτακτες αλλαγές στις τιμές αγοράς, ελλείψεις ρευστότητας στις αγορές και πτώχευση σημαντικών συμμετεχόντων της αγοράς. Λαμβάνονται υπόψη επίσης, κατά περίπτωση, και ενσωματώνονται οι εξαρτήσεις και οι συσχετίσεις μεταξύ διαφορετικών αγορών, και κατά συνέπεια οι δυσμενείς μεταβολές του βαθμού συσχέτισης. Εξίσου συνυπολογίζονται στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων οι επιπτώσεις από τη λογιστική προσαρμογή της πιστωτικής αποτίμησης (CVA) και τα αποθεματικά που συνδέονται με τα χαρτοφυλάκια του πιστωτικού ιδρύματος (π.χ. αποθεματικά για κάλυψη του κινδύνου μειωμένης ρευστότητας στην αγορά, αποθεματικά για αβεβαιότητα στις εκτιμήσεις που γίνονται μέσω μοντέλων). Η μεθοδολογία της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τα αποθεματικά αντιμετώπισης του κινδύνου αγοράς τεκμηριώνεται.

122. Κατά τη βαθμονόμηση των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τουλάχιστον τη φύση και τα χαρακτηριστικά των χαρτοφυλακίων τους και των συναφών χρηματοπιστωτικών μέσων (π.χ. απλά προϊόντα τύπου plain vanilla / πιο σύνθετα προϊόντα τύπου exotic, ρευστότητα, ληκτότητα), τις στρατηγικές του χαρτοφυλακίου συναλλαγών τους, καθώς και το ενδεχόμενο σχετικών εξόδων/δαπανών και του πιθανού απαιτούμενου χρόνου για την αντιστάθμιση ή τη διαχείριση κινδύνων υπό ακραίες συνθήκες της αγοράς.

123. Καθώς τα χρηματοοικονομικά μέσα και οι στρατηγικές του χαρτοφυλακίου συναλλαγών αλλάζουν μέσα στον χρόνο, τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν την ενσωμάτωση αυτών των αλλαγών στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

124. Τα πιστωτικά ιδρύματα αναπτύσσουν μια κατάλληλη μέθοδο για να ενσωματώνουν την υποεκτίμηση εμφάνισης ακραίων μεταβολών όταν γίνεται χρήση ιστορικών δεδομένων (κατανομές με «παχιές ουρές»), κατά περίπτωση, εφαρμόζοντας π.χ. αυστηρά σενάρια υποθετικής φύσεως και, όταν ο κίνδυνος εκτιμάται σε σχέση με συγκεκριμένα επίπεδα εμπιστοσύνης, εξετάζουν ακραία γεγονότα που υπερβαίνουν αυτά τα επίπεδα εμπιστοσύνης.

125. Ειδικότερα, τα πιστωτικά ιδρύματα:

α) αξιολογούν τις συνέπειες των σημαντικών αναταραχών της αγοράς και εκπονούν ευλογοφανή σενάρια που ίσως επιφέρουν ιδιαίτερως υψηλές ζημιές, συμπεριλαμβάνοντας κατά περίπτωση συμβάντα με χαμηλή πιθανότητα για όλα τα βασικά είδη κινδύνου, εστιάζοντας ειδικότερα στις ποικίλες παραμέτρους των κινδύνων αγοράς. Σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, είναι δυνατό να εξετάζονται επιπτώσεις των δυσμενών μεταβολών στους συντελεστές συσχέτισης. Η μείωση του κινδύνου

ως αποτέλεσμα διοικητικών μέτρων λαμβάνεται υπόψη εάν βασίζεται σε ρεαλιστικές παραδοχές σχετικά με τη ρευστότητα της αγοράς και

β) διαθέτουν κατάλογο των μέτρων, περιλαμβανομένου των ορίων και των λοιπών ενεργειών στις οποίες ενδεχομένως προβαίνουν για τη μείωση των κινδύνων και τη διατήρηση των ιδίων κεφαλαίων τους. Ειδικότερα, τα όρια για κίνδυνο συναλλαγματικών ισοτιμιών, κίνδυνο επιτοκίου, κίνδυνο από τη μεταβολή τιμών μετοχών και τιμών εμπορευμάτων, όπως ορίζονται από τα πιστωτικά ιδρύματα, λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, έναντι των αποτελεσμάτων των υπολογισμών στο πλαίσιο της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

7.4. Λειτουργικός κίνδυνος

126. Τα πιστωτικά ιδρύματα γνωρίζουν ότι οι παράμετροι κινδύνου που σχετίζονται με τον λειτουργικό κίνδυνο ενδέχεται να προκύπτουν από την ανεπάρκεια ή την αποτυχία εσωτερικών διαδικασιών, ανθρώπων και συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων νομικού χαρακτήρα, ή να οφείλονται σε εξωτερικά γεγονότα και ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στο σύνολο των προϊόντων και των δραστηριοτήτων του πιστωτικού ιδρύματος.

127. Για να εκτιμηθούν οι σχετικοί παράμετροι κινδύνου κάτω από ακραίες συνθήκες, τα πιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποιούν ως κύριο δείκτη μέτρησης την επίδραση των λειτουργικών ζημιών επί των αποτελεσμάτων χρήσεως (κέρδη και ζημιές). Κάθε εγγενής συνέπεια του λειτουργικού κινδύνου θεωρείται ως ζημία από λειτουργικό κίνδυνο (π.χ. εγγενείς συνέπειες του κόστους ευκαιρίας, ή εσωτερικό κόστος όπως υπερωρίες και πριμοδοτήσεις κ.λπ., όταν συνδέονται με περιστατικό λειτουργικού κινδύνου). Επιπλέον, και μόνο για σκοπούς της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, συμπεριλαμβάνεται στον παραπάνω ορισμό κάθε απώλεια μελλοντικών κερδών εξαιτίας περιστατικών λειτουργικού κινδύνου (εξαιρούνται οι δευτερογενείς επιπτώσεις στο μακροοικονομικό περιβάλλον).

128. Καθώς οι λειτουργικές ζημιές ενδέχεται να έχουν δευτερογενείς επιπτώσεις (π.χ. κίνδυνοι για τη φήμη), για να αποτυπωθούν οι εν λόγω επιπτώσεις, το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων λειτουργικού κινδύνου ενσωματώνεται πλήρως στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος και περιλαμβάνει διασυνδέσεις με τις απαιτήσεις ρευστότητας και ιδίων κεφαλαίων. Τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν αναλυτικά τουλάχιστον τα ακόλουθα:

α) την έκθεση του πιστωτικού ιδρύματος σε σχέση με τις δραστηριότητές του και τη συναφή νοοτροπία αντιμετώπισης του εν λόγω κινδύνου, καθώς και το ιστορικό λειτουργικών ζημιών του πιστωτικού ιδρύματος, εστιάζοντας στο επίπεδο και τη μεταβολή των ζημιών και του ακαθάριστου εισοδήματος τα τελευταία έτη,

β) το επιχειρηματικό περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη τις γεωγραφικές περιοχές όπου δραστηριοποιείται το πιστωτικό ίδρυμα και τις μακροοικονομικές συνθήκες,

γ) την εξέλιξη του αριθμού απασχολούμενων καθώς και του μεγέθους και της πολυπλοκότητας του ισολογι-

σμού κατά τα αμέσως προηγούμενα έτη, συμπεριλαμβανομένων διαρθρωτικών αλλαγών που οφείλονταν σε εταιρικά γεγονότα όπως συγχωνεύσεις και εξαγορές,

δ) τις μεταβολές σημαντικών συνιστωσών της υποδομής συστημάτων πληροφορικής,

ε) το επίπεδο και τον προσανατολισμό των κινήτρων στα συστήματα αποζημίωσης,

στ) την πολυπλοκότητα των διεργασιών και διαδικασιών, των προϊόντων και των συστημάτων πληροφορικής,

ζ) την έκταση της εξωτερικής ανάθεσης λειτουργιών, σε σχέση με τον κίνδυνο συγκέντρωσης που προκύπτει από όλες τις συμφωνίες εξωτερικής ανάθεσης και από τις σχετικές υποδομές τους και

η) τις αδυναμίες που προκύπτουν λόγω κινδύνου υποδείγματος, ιδίως σε πεδία που αφορούν τη διαπραγμάτευση χρηματοπιστωτικών μέσων, τη μέτρηση και διαχείριση κινδύνων, και τη διάθεση των κεφαλαίων.

129. Διερευνώνται επίσης οι ιδιοσυγκρατικοί κίνδυνοι και εισάγονται ως δεδομένα στον σχεδιασμό σεναρίου.

130. Κατά τον καθορισμό της έκθεσής τους σε λειτουργικούς κινδύνους, τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν τις αλληλεπιδράσεις και τα μεμονωμένα ανοίγματα σε τέτοιους ιδιοσυγκρατικούς κινδύνους.

131. Τα πιστωτικά ιδρύματα αναλύουν με προσοχή πιθανές αλληλεπιδράσεις μεταξύ των ζημιών από τον λειτουργικό κίνδυνο και των ζημιών από τον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αγοράς.

132. Στην ανάλυση της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων εμπεριέχονται αξιολογήσεις εμπειρογνομώνων, τουλάχιστον σε σχέση με σενάρια προσομοίωσης που έχουν χαμηλή συχνότητα εμφάνισης αλλά σημαντικές επιπτώσεις.

133. Τα πιστωτικά ιδρύματα σχεδιάζουν αυστηρές πλην ευλογοφανείς ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Οι παραδοχές των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του λειτουργικού κινδύνου ενδέχεται να διαφέρουν από τις παραδοχές που χρησιμοποιούνται σε σενάρια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων πιστωτικού κινδύνου και κινδύνου αγοράς. Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα επεκτείνει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες σε τοπικές ή διεθνείς αγορές μέσω συγχώνευσης ή εξαγοράς, μέσω σχεδιασμού νέων προϊόντων ή νέου πεδίου δραστηριότητας, τα αυστηρά πλην ευλογοφανή σενάρια των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων βασίζονται σε κρίσεις εμπειρογνομώνων, ώστε να καλύπτονται πιθανές ελλείψεις ιστορικών στοιχείων.

134. Τα πιστωτικά ιδρύματα αναπτύσσουν το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων με βάση τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά δεδομένα, μελετώντας προσεκτικά τα ακόλουθα:

α) τη χρήση συντελεστών κλιμάκωσης (π.χ. σε μια κατάσταση όπου τα εξωτερικά δεδομένα ήταν σε αποκλιμάκωση, η κλιμάκωση ενδέχεται να είναι περιορισμένη) και την ενδεχόμενη ανάγκη πρόσθετων επιπτώσεων που απορρέουν από μεταβολές των συντελεστών κλιμάκωσης σε μια ακραία κατάσταση και

β) τα κριτήρια καθορισμού της καταλληλότητας των δεδομένων (π.χ. δεδομένα σχετικά με μεγάλες ζημίες που

δεν θεωρούνται κατάλληλα, μπορούν να αξιοποιηθούν στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, σε συνδυασμό με τις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013).

7.5. Συμπεριφορικοί κίνδυνοι και σχετικά δικαστικά έξοδα

135. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη ότι οι κίνδυνοι που συνδέονται με τη συμπεριφορά (συμπεριφορικοί κίνδυνοι (conduct-related risks)), ως μέρος των κινδύνων νομικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των λειτουργικών κινδύνων, απορρέουν από τους υπάρχοντες ή μελλοντικούς κινδύνους ζημίας λόγω μη κατάλληλης παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και από τα σχετικά δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων δόλου ή αμέλειας.

136. Κατά την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα αξιολογούν τη συνάφεια και τη σημαντικότητα των ακόλουθων περιπτώσεων έκθεσης σε συμπεριφορικούς κινδύνους και τα σχετικά δικαστικά έξοδα:

α) καταχρηστικές πωλήσεις προϊόντων, τόσο στη λιανική όσο και στην εταιρική τραπεζική,

β) αναγκαστικού χαρακτήρα διασταυρούμενες πωλήσεις προϊόντων σε πελάτες λιανικής, όπως πακέτα τραπεζικών λογαριασμών ή πρόσθετα προϊόντα που δεν έχουν ανάγκη οι πελάτες,

γ) συγκρούσεις συμφερόντων κατά την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας,

δ) χειραγώγηση των επιτοκίων αναφοράς, των συναλλαγματικών ισοτιμιών ή οποιωνδήποτε άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων ή δεικτών, με στόχο την αύξηση των κερδών του πιστωτικού ιδρύματος,

ε) αθέμιτα εμπόδια στην αλλαγή από ένα χρηματοπιστωτικό προϊόν σε άλλο και/ή από έναν πάροχο χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε άλλον,

στ) κανάλια διανομής με ανεπαρκή σχεδίαση, κάτι που ενδέχεται να οδηγήσει σε συγκρούσεις συμφερόντων με ψευδή κίνητρα (false incentives),

ζ) αθέμιτες αυτόματες ανανεώσεις ή ποινές εξόδου για προϊόντα και

η) αθέμιτοι χειρισμοί των παραπόνων των πελατών.

137. Όταν μετρούν τον συμπεριφορικό κίνδυνο, τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν α) την αβεβαιότητα σχετικά με την κάλυψη από προβλέψεις έναντι κινδύνων ή τις αναμενόμενες ζημίες που προέρχονται από περιστατικά συνδεδεμένα με τη συμπεριφορά και β) σημαντικές ζημίες που συνδέονται με ακραίους κινδύνους (μη αναμενόμενες ζημίες). Τα πιστωτικά ιδρύματα εκτιμούν τις κεφαλαιακές τους ανάγκες στο πλαίσιο τέτοιων περιπτώσεων και σεναρίων και λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις που έχουν στην καλή φήμη οι ζημίες από κινδύνους που σχετίζονται με την συμπεριφορά. Κατά κανόνα, οι αναμενόμενες ζημίες από γνωστά συμπεριφορικά ζητήματα καλύπτονται από τις προβλέψεις έναντι κινδύνων και συμπεριλαμβάνονται στα αποτελέσματα χρήσεως, ενώ οι μη αναμενόμενες ζημίες ποσοτικοποιούνται και καλύπτονται μέσω κεφαλαιακών απαιτήσεων από το πιστωτικό ίδρυμα. Το τυχόν υπερβάλλον ποσό που προκύπτει μέσω της προσομοίωσης ακραίων συμπεριφορικών ζη-

μιών, συμπεριλαμβάνεται στην εκτίμηση των δυνητικών κεφαλαιακών αναγκών του πιστωτικού ιδρύματος.

138. Για να καλυφθεί ο κίνδυνος ανεπαρκών ή χρονικά ασυνεπών προβλέψεων, τα πιστωτικά ιδρύματα εκτιμούν τις αναμενόμενες ζημιές από συμπεριφορικούς κινδύνους καθ' υπέρβαση των ήδη καθορισμένων λογιστικών προβλέψεων και τις ενσωματώνουν στις εκτιμήσεις τους. Κατά περίπτωση, τα πιστωτικά ιδρύματα εκτιμούν εάν τα μελλοντικά κέρδη επαρκούν για να καλυφθούν οι πρόσθετες ζημιές ή τα πρόσθετα έξοδα στο πλαίσιο των σεναρίων που διενεργούν, και ενσωματώσουν τη σχετική πληροφορία στα κεφαλαιακά τους σχέδια.

139. Τα πιστωτικά ιδρύματα συλλέγουν και αναλύουν τις ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες σχετικά με την έκταση των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων σε τομείς που εμφανίζουν αδυναμίες. Τα πιστωτικά ιδρύματα παρέχουν επίσης πληροφορίες για να στηρίξουν τις ουσιώδεις παραδοχές επί των οποίων βασίζονται οι εκτιμήσεις τους σχετικά με τις δαπάνες σχετικές με κινδύνους συμπεριφοράς).

140. Στις σπάνιες περιπτώσεις όπου ένα πιστωτικό ίδρυμα αδυνατεί να υποβάλει εκτιμήσεις για μεμονωμένο ουσιώδη συμπεριφορικό κίνδυνο λόγω εκτεταμένης αβεβαιότητας, το πιστωτικό ίδρυμα διευκρινίζει την εν λόγω περίπτωση και να παρουσιάζει αποδείξεις και παραδοχές που να στηρίζουν την αξιολόγηση του.

141. Οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, κατά περίπτωση, αξιοποιούνται για να εκτιμηθούν σημαντικές ζημιές που συνδέονται με ακραίους κινδύνους (μη αναμενόμενες ζημιές) και για να αποφασιστεί εάν επιπλέον κεφαλαία πρέπει να διακρατώνται για την κάλυψη των κινδύνων στο πλαίσιο της Εποπτικής Διαδικασίας Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ) του άρθρου 89 του ν. 4261/2014.

142. Για να διαμορφώσουν άποψη των μη αναμενόμενων ζημιών που ενδέχεται να προκύψουν από περιστατικά που σχετίζονται με κίνδυνο συμπεριφοράς, τα πιστωτικά ιδρύματα βασίζονται σε συνδυασμό των παρακάτω:

- α) στη δική τους κρίση,
- β) στα ιστορικά στοιχεία των ζημιών τους (π.χ. εξετάζοντας τα σημαντικότερα περιστατικά ζημιών από συμπεριφορικούς κινδύνους των τελευταίων πέντε ετών),
- γ) στα επίπεδα αναμενόμενων ετήσιων ζημιών από συμπεριφορικούς κινδύνους,
- δ) σε συμπεριφορικά σενάρια, όπου εξετάζονται δυνητικά οι συμπεριφορικοί κίνδυνοι με βραχύ χρονικό ορίζοντα (π.χ. πέντε ετών) και
- ε) σε πραγματοποιηθείσες ζημιές σε παρόμοιες οντότητες ή σε οντότητες που αντιμετώπισαν παρόμοιες καταστάσεις (π.χ. περιπτώσεις που συνεπάγονταν σχετικά δικαστικά έξοδα).

7.6. Κίνδυνος ρευστότητας

143. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη ότι κίνδυνοι για τη ρευστότητα ή τη χρηματοδότηση προκύπτουν όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα αδυνατεί να καλύψει τις τρέχουσες και μέλλουσες ταμειακές ροές.

144. Τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν υπόψη ότι στους κινδύνους για τη ρευστότητα ή τη χρηματοδότηση συμπεριλαμβάνονται:

α) βραχυπρόθεσμοι και μεσοπρόθεσμοι κίνδυνοι για τη ρευστότητα και

β) κίνδυνοι χρηματοδότησης.

145. Τα πιστωτικά ιδρύματα αναλύουν και μετρούν τα ίδια τους κινδύνους που σχετίζονται τόσο με τα στοιχεία του ενεργητικού όσο και του παθητικού, καθώς και με τις υποχρεώσεις εκτός ισολογισμού, δυνάμει των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΑΤ σχετικά με τις κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) (ΕΒΑ/GL/2014/13), όπως ισχύουν.

146. Κατά την ανάλυση των παραγόντων κινδύνου από τα πιστωτικά ιδρύματα, λαμβάνονται υπόψη ενδεικτικά τα ακόλουθα:

α) ο αντίκτυπος των μακροοικονομικών συνθηκών, π.χ. των ακραίων σεναρίων των επιτοκίων στις ενδεχόμενες ταμειακές ροές,

β) το νόμισμα των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων εκτός ισολογισμού, ώστε να αντικατοπτρίζεται ο κίνδυνος από τη μετατροπή συναλλάγματος και πιθανές δυσκολίες πρόσβασης στις αγορές συναλλάγματος,

γ) η τοποθεσία των αναγκών ρευστότητας και των δι-αθέσιμων κεφαλαίων, οι συναλλαγές ρευστότητας εντός ομίλου και ο κίνδυνος περιορισμών στη μεταφορά κεφαλαίων μεταξύ γεωγραφικών περιοχών ή οντοτήτων του ομίλου,

δ) μέτρα που ενδέχεται να λάβει το πιστωτικό ίδρυμα για να διαφυλάξει τη φήμη του ή τη δικαιόχρηση (franchise) (π.χ. πρόωρη αποπληρωμή των υποχρεώσεων με δικαίωμα ανάκλησης),

ε) η ενσωμάτωση των κινδύνων που απορρέουν από συγκεκριμένες δραστηριότητες - όπως η βασική μεσιτεία (prime brokerage), όπου ενδέχεται να απαιτηθεί, ως έναν βαθμό, συμμετρία μεταξύ της πλευράς δανειοδοσίας και της πλευράς δανειοληψίας τίτλων, ήτοι οι θετικές θέσεις του πελάτη χρηματοδοτούνται μέσω των εσόδων από τις αρνητικές θέσεις (short trades) του πελάτη. Η εν λόγω συμμετρία εξαρτάται από τη συμπεριφορά των συμβαλλομένων, επομένως είναι ευαίσθητη σε κινδύνους που αφορούν τη φήμη. Εάν ανακύψουν τέτοιοι κίνδυνοι, ενδέχεται να οδηγήσουν στη ρευστοποίηση θέσεων, κάτι που θα άφηνε ξαφνικά το πιστωτικό ίδρυμα με τίτλους στον ισολογισμό του, και την ανάγκη να τους χρηματοδοτήσει,

στ) τις αδυναμίες στη δομή της χρηματοδοτικής διάρθρωσής του, που οφείλονται σε εξωτερικά, εσωτερικά ή συμβατικά γεγονότα,

ζ) τα ρεαλιστικά ποσοστά εκρών υπό κανονικές συνθήκες, τα οποία αυξάνονται σε ακραίες συνθήκες,

η) η συγκέντρωση σε συγκεκριμένες πηγές χρηματοδότησης και

θ) οι εκτιμήσεις μελλοντικής εξέλιξης των στοιχείων του ισολογισμού.

147. Τα πιστωτικά ιδρύματα διενεργούν αναλύσεις ευαισθησίας των παραπάνω παραγόντων κινδύνου, αντλώντας έτσι ποσοτικές πληροφορίες που απαιτούνται για τον σχεδιασμό των σεναρίων.

148. Τα πιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν τα εξής τρία είδη σεναρίων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων κατα-

στάσεων: σενάριο ιδιοσυγκρατικών συνθηκών, σενάριο σε επίπεδο αγοράς (market-wide), και σενάριο με συνδυασμό των δύο. Το σενάριο ιδιοσυγκρατικών συνθηκών βασίζεται σε υπόθεση γεγονότων που αφορούν το συγκεκριμένο πιστωτικό ίδρυμα (π.χ. υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας, πτώχευση του αντισυμβαλλομένου με το μεγαλύτερο άνοιγμα χρηματοδότησης προς το πιστωτικό ίδρυμα, απώλεια πρόσβασης στην αγορά, απώλεια μετατρεψιμότητας νομίσματος, αθέτηση εκ μέρους του αντισυμβαλλομένου που παρέχει τις μεγαλύτερες εισροές), ενώ το σενάριο σε επίπεδο αγοράς βασίζεται σε υπόθεση επιπτώσεων επί του ομίλου ή επί του συνολικού χρηματοπιστωτικού τομέα (π.χ. επιδείνωση είτε των συνθηκών στην αγορά χρηματοδότησης είτε του μακροοικονομικού περιβάλλοντος, ή υποβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας σε χώρες όπου δραστηριοποιείται το πιστωτικό ίδρυμα).

149. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη διαφορετικούς χρονικούς ορίζοντες στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργούν. Οι χρόνοι κυμαίνονται από ένα διάστημα μιας μέρας (overnight) έως τουλάχιστον 12 μήνες. Επιπλέον, πραγματοποιούνται χωριστές ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τους κινδύνους ενδοημερήσιας ρευστότητας (intraday). Ο χρονικός ορίζοντας περιλαμβάνει, για παράδειγμα, σύντομη φάση έντονων ακραίων καταστάσεων (με μέγιστη διάρκεια 30 ημερών για να καλύπτονται τέτοιες περίοδοι χωρίς να χρειαστεί αλλαγή του επιχειρηματικού μοντέλου), την οποία θα ακολουθεί μακρύτερη περίοδος λιγότερο έντονης αλλά παρατεταμένης διάρκειας ακραίων καταστάσεων (π.χ. μεταξύ 3 και 12 μηνών).

150. Τα πιστωτικά ιδρύματα συνδυάζουν την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων κινδύνων για τη ρευστότητα με προσομοίωση κινδύνων χρηματοδότησης, θέτοντας χρονικό ορίζοντα τουλάχιστον 12 μηνών.

151. Τα ιδρύματα σχεδιάζουν ένα σύνολο δυσμενών συμπεριφορικών παραδοχών για τους πελάτες τους, συμπεριλαμβανομένων των καταθετών, άλλων παρόχων χρηματοδότησης και αντισυμβαλλομένων, για κάθε διαφορετικό σενάριο και χρονικό ορίζοντα.

152. Κατά τον σχεδιασμό των σεναρίων, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τον αντίκτυπο που έχουν στη δική τους θέση ρευστότητας οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για άλλα είδη κινδύνων, π.χ. ζημιές λόγω πιστωτικού κινδύνου και κίνδυνοι για τη φήμη. Επίσης, λαμβάνουν υπόψη τον πιθανό αντίκτυπο από αναγκαστικές πωλήσεις, είτε από άλλα ιδρύματα (π.χ. φαινόμενα μετάδοσης συνεπειών (spillovers)) είτε από το δικό τους αποθεματικό ρευστότητας, στην αγορά αξία άλλων στοιχείων ενεργητικού που κατέχουν.

153. Η κύρια μεθοδολογία για τον υπολογισμό του μεγέθους των επιπτώσεων είναι η μέθοδος των καθαρών ταμειακών ροών. Στο πλαίσιο κάθε σεναρίου, σε κάθε επίπεδο προσομοίωσης, το πιστωτικό ίδρυμα προσδιορίζει τις ταμειακές εισροές και εκροές που εκτιμώνται για κάθε μελλοντική χρονική περίοδο, και τις προκύπτουσες καθαρές ταμειακές ροές. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη το χαμηλότερο σημείο σωρευτικών καθα-

ρών ταμειακών ροών εντός της χρονικής περιόδου που αξιολογείται στο εκάστοτε σενάριο.

154. Τα πιστωτικά ιδρύματα συμπεριλαμβάνουν στην ανάλυση, κατά περίπτωση, και άλλους δείκτες μέτρησης, όπως:

α) δείκτες ρευστότητας και άλλες μετρικές που χρησιμοποιούνται στο προκείμενο εποπτικό πλαίσιο: αναφέρονται ενδεικτικά οι εποπτικοί δείκτες ρευστότητας και οι μετρικές, και ιδιαίτερα ο δείκτης κάλυψης ρευστότητας και ο δείκτης καθαρής σταθερής χρηματοδότησης,

β) το αποθεματικό ρευστότητας που διαθέτουν (πέραν των δεικτών που αναφέρονται παραπάνω), καθώς και άλλα μέτρα κάλυψης του κινδύνου ρευστότητας, δηλαδή την ικανότητα κάλυψης του κινδύνου ρευστότητας που διαθέτουν, στο πλαίσιο κάθε σεναρίου άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για την συγκεκριμένη μετρική συνοδεύεται από αξιολόγηση των επιπτώσεων στο ποσοστό και στο είδος των βεβαρμένων στοιχείων ενεργητικού,

γ) τον ορίζοντα επιβίωσης του πιστωτικού ιδρύματος, όπως προκύπτει από την ικανότητα κάλυψης του κινδύνου ρευστότητας που διαθέτει, δηλαδή από την ικανότητα του πιστωτικού ιδρύματος να διατηρεί και να έχει πρόσβαση σε πλεονάζουσα ρευστότητα σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα, για να ανταποκριθεί στα σεναρία των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, όπως ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τις κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) (EBA/GL/2014/13), όπως ισχύουν, καθώς και προσομοιώσεις ταμειακών ροών σε ακραίες καταστάσεις, αξιολογούμενων από κοινού πριν και μετά τις επιπτώσεις από τη λήψη μέτρων για την κάλυψη του κινδύνου ρευστότητας,

δ) φερεγγυότητα και κερδοφορία.

155. Όταν εφαρμόζουν τα διαφορετικά σεναρία των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα αξιολογούν και επισημαίνουν τη δυνατότητα κάλυψης του κινδύνου ρευστότητας μέσω των κεντρικών τραπεζών (νομισματική πολιτική) και υιοθετούν μια συντηρητική προσέγγιση.

156. Στις μετρικές της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας εμπεριέχεται, κατά περίπτωση και τουλάχιστον για όλα τα σημαντικά νομίσματα, η ανάλυση ανά νόμισμα, ώστε να είναι δυνατή η αξιολόγηση, ανά σενάριο, των παραδοχών που αφορούν τα νομίσματα (π.χ. μεταβλητότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών ή αναντιστοιχίες μεταξύ απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα).

157. Τα πιστωτικά ιδρύματα, κατά περίπτωση, ενσωματώνουν την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργούν σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος και λαμβάνουν υπόψη τις διαφορές των χρονικών περιόδων που καλύπτουν οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας από τις χρονικές περιόδους που καλύπτουν οι δοκιμές φερεγγυότητας σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος. Κατ'ελάχιστον,

τα πιστωτικά ιδρύματα αξιολογούν τις επιπτώσεις των αυξανόμενων δαπανών χρηματοδότησης στα αποτελέσματα χρήσης. Τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν υπόψη ότι η σύνδεση των δαπανών χρηματοδότησης με τη θέση φερεγγυότητας ενδέχεται να επηρεάσει την ποιότητα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας, δηλαδή να προκύψει υπερβολικά βραδεία επιδείνωση της κατάστασης ρευστότητας.

7.7. Κίνδυνος επιτοκίου από δραστηριότητες μη σχετιζόμενες με το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών

158. Η παρούσα υποενότητα εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των κατευθυντηρίων γραμμών της EAT σχετικά με τη διαχείριση του κινδύνου επιτοκίου από δραστηριότητες εκτός χαρτοφυλακίου συναλλαγών (EBA / GL/2018/02).

159. Οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων υποστηρίζουν και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού συστήματος διαχείρισης του κινδύνου επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο.

160. Τα επιτοκιακά σενάρια που χρησιμοποιούνται στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, μεταξύ άλλων για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρ. 5 του άρθρου 90 του ν. 4261/2014 σχετικά με τον κίνδυνο επιτοκίου που απορρέει από τις μη σχετιζόμενες με το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών δραστηριότητες, πρέπει να μπορούν να εντοπίζουν όλους τους ουσιώδεις κινδύνους επιτοκίου, π.χ. τον κίνδυνο ανοίγματος (gap risk), τον κίνδυνο βάσης (basis risk), και τον κίνδυνο δικαιώματος προαίρεσης (option risk).

161. Τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο δεν βασίζονται μόνο σε απλές παράλληλες μεταβολές αλλά εξετάζουν, στις αναλύσεις σεναρίων τους, μετακινήσεις και αλλαγές στο σχήμα της καμπύλης αποδόσεων.

162. Τα πιστωτικά ιδρύματα συνεκτιμούν τις ακόλουθες παραμέτρους:

α) τον κίνδυνο περιθωρίων, που απορρέει από την αναντιστοιχία των επιτοκίων αναφοράς μεταξύ χρηματοδότησης και επενδύσεων ίδιας διάρκειας και

β) τους κινδύνους πρόωρης λήξης που εμπεριέχονται στις συμβάσεις με ενσωματωμένα χρηματοοικονομικά δικαιώματα, και ενδέχεται να αναγκάσουν το πιστωτικό ίδρυμα σε νέα συναλλαγή με λιγότερο ευνοϊκούς όρους.

163. Τα πιστωτικά ιδρύματα κατανοούν ότι οι δυνητικές έμμεσες συνέπειες των κινδύνων επιτοκίου μπορούν να προκαλέσουν ζημιές σε άλλες περιοχές κινδύνου (π.χ. η μεταβολή στα επιτόκια χορηγήσεων, λόγω μεταβολής του γενικού επιπέδου των επιτοκίων, θα μπορούσε να προκαλέσει περαιτέρω ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο λόγω επιδείνωσης της εξοφλητικής ικανότητας των πελατών).

164. Για λιγότερο σύνθετα χρηματοπιστωτικά μέσα, τα πιστωτικά ιδρύματα υπολογίζουν τις επιπτώσεις του ακραίου σεναρίου διενεργώντας ανάλυση ευαισθησίας (χωρίς να προσδιορίζουν την προέλευση του ακραίου σεναρίου, προσομοιώνοντας το απλά στο χαρτοφυλάκιο). Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα χρησιμοποιεί πιο σύνθετα χρηματοπιστωτικά μέσα, επί των οποίων το ακραίο

σενάριο έχει πολλαπλές και έμμεσες επιπτώσεις, κάνει χρήση πιο προηγμένων μεθόδων, δίνοντας συγκεκριμένους ορισμούς των δυσμενών ακραίων καταστάσεων που αντικατοπτρίζουν τους σχετικούς ιδιосуγκρατικούς κινδύνους.

7.8. Κίνδυνος συγκέντρωσης

165. Η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων συνιστάται ως βασικό εργαλείο ανίχνευσης του κινδύνου συγκέντρωσης, καθώς επιτρέπει στα πιστωτικά ιδρύματα να διαπιστώσουν τις αλληλεξαρτήσεις μεταξύ ανοιγμάτων, που μπορούν να φανούν μόνο σε ακραίες συνθήκες, καθώς και να εντοπίσουν μη προφανείς συγκεντρώσεις.

166. Κατά την αξιολόγηση του εν λόγω κινδύνου στο πλαίσιο των προγραμμάτων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργούν, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τον πιστωτικό κίνδυνο κάθε ανοίγματος, αλλά και τις πρόσθετες πηγές κινδύνων που απορρέουν από την παρόμοια συμπεριφορά ορισμένων ανοιγμάτων (δηλαδή από τον υψηλότερο βαθμό συσχέτισης). Οι πρόσθετες αυτές πηγές κινδύνων υπό εξέταση, καλύπτουν ενδεικτικά τα εξής:

α) τον κίνδυνο συγκέντρωσης σε μεμονωμένο όνομα (δηλαδή πελάτη ή ομάδα συνδεδεμένων πελατών όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 39 της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013,

β) τις κλαδικές συγκεντρώσεις,

γ) τις γεωγραφικές συγκεντρώσεις,

δ) τις συγκεντρώσεις σε προϊόντα και

ε) τις συγκεντρώσεις στις παρεχόμενες εξασφαλίσεις και εγγυήσεις.

167. Στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, ειδικά σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος και συμπεριλαμβανομένης της προσομοίωσης σε επίπεδο ομίλου, τα πιστωτικά ιδρύματα αξιολογούν τον κίνδυνο συγκέντρωσης εξετάζοντας τα ανοίγματα εντός και εκτός ισολογισμού, καθώς και τις θέσεις του επενδυτικού χαρτοφυλακίου, του χαρτοφυλακίου συναλλαγών και τις θέσεις αντιστάθμισης.

168. Στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων λαμβάνονται υπόψη οι ενδεχόμενες μεταβολές στο επιχειρηματικό περιβάλλον που θα μπορούσαν να προκαλέσουν την εμφάνιση του κινδύνου συγκέντρωσης. Ειδικότερα, εξετάζονται ασυνήθεις αλλά ευλογηφανεείς αλλαγές στις συσχετίσεις διαφόρων παραγόντων κινδύνων, καθώς επίσης ακραίες και ασυνήθεις αλλαγές στις παραμέτρους κινδύνου. Πέραν των μεμονωμένων παραγόντων κινδύνου, εξετάζονται σενάρια που λαμβάνουν υπόψη αλληλένδετους παράγοντες κινδύνου και που εμπεριέχουν όχι μόνο τις άμεσες / πρωτογενείς επιπτώσεις αλλά και τα αποτελέσματα ανατροφοδότησης.

169. Ο τρόπος αντίδρασης σε κοινούς παράγοντες κινδύνου των ανοιγμάτων που ενέχουν συγκεντρώσεις λαμβάνεται υπόψη στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, καθώς και ο κίνδυνος πρόσθετων βραχυπρόθεσμων ζημιών ως αποτέλεσμα της συγκέντρωσης ανοιγμάτων στα πιστωτικά χαρτοφυλάκια ιδιωτών και επιχειρήσεων ή σε διάφορες οντότητες ενός ομίλου.

170. Τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν τις επιπτώσεις που έχουν στα χαρτοφυλάκια συναλλαγών τα ανοίγματα

σε μεμονωμένο παράγοντα κινδύνου, ή σε πολλαπλούς παράγοντες κινδύνου που είναι συσχετισμένοι.

171. Για να αξιολογηθεί εκ των προτέρων το επίπεδο του κινδύνου συγκέντρωσης και/ή ο αντίκτυπος του σεναρίου στο επίπεδο συγκέντρωσης, τα πιστωτικά ιδρύματα καταφεύγουν, κατά περίπτωση, σε περισσότερο ή λιγότερο σύνθετους δείκτες, για παράδειγμα στον δείκτη Herfindahl-Hirschman (HHI) και στον συντελεστή Gini (Gini Coefficient).

172. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τις πιθανές επικαλύψεις μεταξύ διαφορετικών πηγών συγκέντρωσης. Τα πιστωτικά ιδρύματα δεν αθροίζουν απλώς τις επιπτώσεις των κινδύνων αλλά και εφαρμόζουν μεθόδους άθροισης που λαμβάνουν υπόψη τους υποκείμενους παράγοντες κινδύνων.

7.9. Κίνδυνος δανεισμού σε ξένο νόμισμα

173. Τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν υπόψη ότι ο κίνδυνος δανεισμού σε ξένο νόμισμα:

α) μπορεί να προέλθει από την αδυναμία του δανειολήπτη που δεν έχει προβεί σε αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου (δηλαδή οι δανειολήπτες, ιδιώτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, χωρίς φυσική ή χρηματοοικονομική αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου, οι οποίοι είναι εκτεθειμένοι σε αναντιστοιχίες μεταξύ του νομίσματος του δανείου και του νομίσματος της αντιστάθμισης, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τις κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) (EBA/GL/2014/13), όπως ισχύουν, να εξυπηρετήσει χρέος που εκφράζεται σε νομίσματα διαφορετικά από το νόμισμα του κράτους μέλους όπου εξουσιοδοτείται να λειτουργεί το πιστωτικό ίδρυμα,

β) σχετίζεται καθαρά με πιστωτικό κίνδυνο και συναλλαγματικό κίνδυνο,

γ) διακρίνεται από τη μη γραμμική σχέση των παραμέτρων πιστωτικού κινδύνου και των παραμέτρων κινδύνου αγοράς συναλλάγματος,

δ) επηρεάζεται από τον γενικό συναλλαγματικό κίνδυνο και

ε) ενδέχεται να προέλθει από συμπεριφορικό κίνδυνο.

174. Στα προγράμματα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργούν, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τον κίνδυνο δανεισμού σε ξένο νόμισμα που επηρεάζει τις πιστωτικές διευκολύνσεις στο ενεργητικό του ισολογισμού, και τις πολλές πηγές του εν λόγω κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη ότι η αδυναμία του δανειολήπτη να εξοφλήσει το χρέος του ενδέχεται να προέρχεται από:

α) κινδύνους που σχετίζονται με την πηγή εσόδων του δανειολήπτη,

β) κινδύνους που σχετίζονται με την οικονομική κατάσταση της χώρας στο νόμισμα της οποίας εκφράζεται το δάνειο και

γ) κινδύνους συναλλαγματικής ισοτιμίας.

175. Όταν σχεδιάζουν ή υλοποιούν τα σενάρια των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη ότι οι συνέπειες του κινδύνου δανεισμού σε ξένο νόμισμα μπορεί να προκύπτουν από την αύξηση της αξίας τόσο του ενα-

πομένου χρέους όσο και των ρών πληρωμών που εξυπηρετούν αυτό το χρέος, καθώς και από αύξηση της αξίας του εναπομένου χρέους σε σύγκριση με την αξία των ληφθέντων εξασφαλίσεων που είναι εκφρασμένες στο εγχώριο νόμισμα.

176. Τα πιστωτικά ιδρύματα εκπονούν σενάρια ακραίων καταστάσεων αλλάζοντας διάφορες παραμέτρους, ώστε να μπορέσουν να προβλέψουν, στο πλαίσιο διαφόρων περιπτώσεων, τις επιπτώσεις στο δανειακό χαρτοφυλάκιο σε συνάλλαγμα, για παράδειγμα:

α) σενάριο με ανατίμηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ξένου νομίσματος βάσει προκαθορισμένου ποσοστού,

β) σενάριο με μεταβολή του επιτοκίου του ξένου νομίσματος βάσει προκαθορισμένου ποσοστού ή

γ) συνδυασμός των δύο παραπάνω σεναρίων.

177. Για να αξιολογήσουν πιθανή αδυναμία, τα πιστωτικά ιδρύματα απαιτείται να είναι σε θέση να υπολογίζουν πρόσθετες ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο απορρέουσες από τον κίνδυνο δανεισμού σε ξένο νόμισμα, ξεχωριστά από τις ζημιές που οφείλονται σε πιστωτικό κίνδυνο και από μεταβολή στα σταθμισμένα στοιχεία ενεργητικού που προέρχονται από τις επιπτώσεις του σεναρίου στους παράγοντες πιστωτικού κινδύνου.

178. Όταν διενεργείται άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον κίνδυνο δανεισμού σε ξένο νόμισμα, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τουλάχιστον τα ακόλουθα:

α) το είδος του καθεστώτος συναλλαγματικών ισοτιμιών και τον δυνητικό του αντίκτυπο στην εξέλιξη της συναλλαγματικής ισοτιμίας μεταξύ του εγχώριου και του ξένου νομίσματος,

β) τον βαθμό ευαισθησίας από μεταβολές της ισοτιμίας στην κατάταξη / βαθμολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας του δανειολήπτη και στην ικανότητα εξυπηρέτησης χρέους,

γ) τη δυνητική συγκέντρωση της δραστηριότητας δανεισμού σε μεμονωμένο ξένο νόμισμα ή σε περιορισμένο αριθμό στενά συσχετιζόμενων ξένων νομισμάτων,

δ) τη δυνητική συγκέντρωση της δραστηριότητας δανεισμού στο νόμισμα της χώρας σε ορισμένους συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας, των οποίων η κύρια δραστηριότητα είναι σε χώρες ή αγορές ξένου νομίσματος, και την αντίστοιχη εξέλιξη των εν λόγω τομέων που συσχετίζονται στενά με ξένα νομίσματα,

ε) την ικανότητα εξασφάλισης χρηματοδότησης για το εν λόγω χαρτοφυλάκιο,

στ) ότι σε ιδρύματα που χρησιμοποιούν εσωτερικά υποδείγματα για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων κάλυψης του πιστωτικού κινδύνου, ο πρόσθετος κίνδυνος δανεισμού σε ξένα νομίσματα απαιτείται να αντικατοπτρίζεται στους επαυξημένους συντελεστές στάθμισης των εν λόγω στοιχείων ενεργητικού, και ο ενδεικτικός κατάλογος μεταβλητών που χρησιμοποιούνται στα υποδείγματα απαιτείται να εμπεριέχει: διαφορές μεταξύ του επιπέδου των επιτοκίων του εγχώριου και του ξένου νομίσματος, δείκτες δανείου - αξίας, συσχετίσεις μεταξύ διαφορετικών νομισμάτων, και μεταβλητότητα νομίσματος.

179. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τις πιθανές σημαντικές αδυναμίες των εσωτερικών υποδειγμάτων τους οι οποίες μπορεί να οδηγήσουν σε πιθανή υποεκτίμηση της σημασίας της μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας ενός νομίσματος σε σχέση με την ικανότητα ενός πελάτη να εξυπηρετήσει το χρέος του, με βάση τα ακόλουθα ενδεικτικά στοιχεία:

α) οι νομισματικές πολιτικές σε περιόδους κρίσης συχνά εστιάζουν στην τόνωση της πραγματικής οικονομίας μειώνοντας αισθητά τα επιτόκια αναφοράς, οδηγώντας σε παραπλανητικά συμπεράσματα από τη χρήση εσωτερικών υποδειγμάτων σχετικά με αυτές τις έμμεσες συνέπειες και

β) η ανατίμηση νομίσματος ενδέχεται να αντισταθμιστεί, εν μέρει, από πτωτικά επιτόκια, πράγμα που μπορεί να επιφέρει υποεκτίμηση του κινδύνου που συνδέεται με τον δανεισμό σε ξένο νόμισμα, διότι σε περιβάλλοντα με μηδενικά επιτόκια δεν είναι δυνατή μια τέτοια πρακτική αντιστάθμισης μακροπρόθεσμα.

180. Όταν, στο πλαίσιο ενός σεναρίου, αξιολογείται η δυνητική επίπτωση του δανεισμού σε ξένο νόμισμα στην μελλοντική κερδοφορία, τα πιστωτικά ιδρύματα, κατά περίπτωση, συμπεριλαμβάνουν στην αξιολόγηση το νομικό καθεστώς και την σχετική χώρα / περιοχή, κάτι που μπορεί να αναγκάσει τα πιστωτικά ιδρύματα να εκφράσουν τον εν λόγω δανεισμό στο εγχώριο νόμισμα, με ισοτιμία σημαντικά κατώτερη από αυτήν της αγοράς.

8. Εφαρμογή προγραμμάτων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

8.1. Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για σκοπούς ΔΑΕΕΚ / ΔΑΕΕΡ

181. Στο πλαίσιο των ΔΑΕΕΚ και ΔΑΕΕΡ, τα πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν ότι έχουν επαρκές κεφάλαιο και πόρους ρευστότητας για να καλύψουν τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν, και μεριμνούν για την κατάλληλη κατανομή των πόρων κεφαλαίου και ρευστότητας στις οντότητες του πιστωτικού ιδρύματος κατά τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου. Η εν λόγω αξιολόγηση αντικατοπτρίζεται στον προγραμματισμό κεφαλαίου και ρευστότητας που υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα στην Τράπεζα της Ελλάδος, στο πλαίσιο της ενημέρωσης που παρέχουν βάσει των ΔΑΕΕΚ και ΔΑΕΕΡ και στο πλαίσιο της κατάρτισης προφίλ αξιολόγησης κινδύνου και προφίλ ρευστότητας σε επίπεδο ομίλου.

182. Επιπλέον, μέσω της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα αξιολογούν την αξιοπιστία του κεφαλαιακού τους πλάνου υπό ακραίες συνθήκες για να βεβαιώνονται ότι πληρούν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που ισχύουν γι' αυτά. Κάθε αξιολόγηση της αξιοπιστίας του κεφαλαιακού πλάνου υπό ακραίες συνθήκες εξετάζει την αυστηρότητα του σεναρίου και την πιθανότητα επέλευσης του κινδύνου. Τα πιστωτικά ιδρύματα ελέγχουν επίσης την αξιοπιστία των σχεδίων ρευστότητάς τους για να βεβαιώνονται ότι είναι σε θέση να ανταποκριθούν στην κάλυψη, υπό ακραίες συνθήκες, των υποχρεώσεών τους που λήγουν. Τα πιστωτικά ιδρύματα αξιολογούν τη δυνατότητα μεταφοράς των κεφαλαιακών αποθεμάτων τους και των αποθεμά-

των ρευστότητας σε ακραίες καταστάσεις και λαμβάνουν υπόψη κάθε πιθανό εμπόδιο, συμπεριλαμβανομένων εμποδίων νομικού, οργανωτικού και λειτουργικού χαρακτήρα. Τα πιστωτικά ιδρύματα, κατά περίπτωση, αναγνωρίζουν ότι ορισμένα στοιχεία των κεφαλαιακών απαιτήσεων, καθώς και τα αποθεματικά ρευστότητας, μπορούν να αξιοποιηθούν σε ακραίες καταστάσεις (π.χ. στοιχεία που εμπίπτουν στις συνδυασμένες απαιτήσεις αποθέματος ασφαλείας όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο ΣΤ του ν. 4261/2014).

183. Επιπροσθέτως των γενικών απαιτήσεων που αφορούν τα προγράμματα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων και καθορίζονται στην παρούσα, οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για σκοπούς ΔΑΕΕΚ / ΔΑΕΕΡ πληρούν τις ακόλουθες συγκεκριμένες απαιτήσεις:

α) τα πιστωτικά ιδρύματα καλύπτουν όλες τις κατηγορίες (και υποκατηγορίες) ουσιωδών κινδύνων στους οποίους αυτά εκτίθενται σε σχέση με τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού εντός και εκτός ισολογισμού και σε όλα τα ουσιώδη χαρτοφυλάκια και τομείς / γεωγραφικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των δομημένων οικονομικών οντοτήτων (structured entities),

β) εξετάζεται σειρά σεναρίων, μεταξύ των οποίων τουλάχιστον ένα δυσμενές οικονομικό σενάριο, αυστηρό πλην ευλογοφανές: για παράδειγμα, σενάριο με σοβαρή οικονομική ύφεση και/ή σενάριο ακραίων καταστάσεων ρευστότητας σε επίπεδο αγοράς καθώς και ιδιοσυγκρατικό,

γ) η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στο πλαίσιο ΔΑΕΕΚ και ΔΑΕΕΡ διενεργείται σε συνολικό επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος και αντικατοπτρίζει όλες τις οντότητες για τις οποίες απαιτείται ΔΑΕΕΚ και ΔΑΕΕΡ,

δ) οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων των ΔΑΕΕΚ και ΔΑΕΕΡ καλύπτουν τον ίδιο χρονικό ορίζοντα όπως οι ΔΑΕΕΚ και ΔΑΕΕΡ του πιστωτικού ιδρύματος αντίστοιχα, και επικαιροποιούνται τουλάχιστον το ίδιο τακτικά όσο η ΔΑΕΕΚ και η ΔΑΕΕΡ. Οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της ΔΑΕΕΚ συστήνεται να καλύπτουν περίοδο 3 ετών, και σε κάθε περίπτωση όχι κάτω από 2 έτη.

184. Η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της ΔΑΕΕΚ και η αντίστοιχη της ΔΑΕΕΡ συνάδουν με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου και τη συνολική στρατηγική του πιστωτικού ιδρύματος (συμπεριλαμβανομένης της επιχειρηματικής στρατηγικής). Τα πιστωτικά ιδρύματα καταδεικνύουν ότι υπάρχει σαφής σύνδεση μεταξύ της διάθεσης του εκάστοτε πιστωτικού ιδρύματος να αναλάβει κινδύνους, της επιχειρηματικής στρατηγικής του, και των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στο πλαίσιο των ΔΑΕΕΚ και ΔΑΕΕΡ. Ειδικότερα, τα πιστωτικά ιδρύματα αξιολογούν τα σχέδια κεφαλαίου και ρευστότητάς τους, και κάθε εσωτερικό προγραμματισμό κεφαλαίου, συμπεριλαμβανομένων των αποθεματικών κεφαλαίου που σχηματίζονται για σκοπούς διαχείρισης, σύμφωνα με τη δεδομένη στρατηγική και διάθεση ανάληψης κινδύνων, και τις συνολικές εσωτερικές κεφαλαιακές ανάγκες, και επαναδιαμορφώνουν τις θέσεις ρευστότητας αφού κάνουν χρήση των αποθεμάτων ρε-

στότητας για να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους στη διάρκεια περιόδου ακραίων καταστάσεων.

185. Επιπλέον, στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στο πλαίσιο της ΔΑΕΕΚ, τα πιστωτικά ιδρύματα προβαίνουν σε εκτίμηση της ικανότητάς τους να μένουν πάνω από τα όρια που θεσπίζονται στις ισχύουσες κανονιστικές και εποπτικές απαιτήσεις κεφαλαίου (π.χ. συνολικές απαιτήσεις κεφαλαίου στη διαδικασία εποπτικής εξέτασης και αξιολόγησης) σε ακραίες καταστάσεις.

186. Όταν διενεργούν ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων φερεγγυότητας για τους σκοπούς της ΔΑΕΕΚ, τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν επίσης υπόψη τις επιπτώσεις των σεναρίων στον δείκτη μόχλευσης του εκάστοτε πιστωτικού ιδρύματος καθώς και στις επιλέξιμες υποχρεώσεις που τηρούνται στο πλαίσιο των ελάχιστων απαιτήσεων για τις επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL).

187. Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργείται από την Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με το άρθρο 92 του ν. 4261/2014 ή άλλες αρχές, ή τα σενάρια ή οι παραδοχές που καθορίζονται για το πιστωτικό ίδρυμα ως αποτέλεσμα των εποπτικών απαιτήσεων και των εποπτικών αξιολογήσεων της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργούν τα ίδια τα πιστωτικά ιδρύματα, δεν υποκαθιστούν τις υποχρεώσεις που έχουν τα πιστωτικά ιδρύματα να διενεργούν άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στο πλαίσιο των ΔΑΕΕΚ και ΔΑΕΕΡ.

8.2. Διοικητικά μέτρα

188. Τα πιστωτικά ιδρύματα ορίζουν αξιόπιστα διοικητικά μέτρα για να αντιμετωπίσουν τα αποτελέσματα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και να διασφαλίσουν τη διαρκή φερεγγυότητά τους κατά τη διάρκεια του σεναρίου της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

189. Τα πιστωτικά ιδρύματα μεριμνούν για ένα ευρύ φάσμα διοικητικών μέτρων (μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο σχεδίων έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση κινδύνων ρευστότητας) που θα αποκρίνονται σε ένα φάσμα ευλογοφανών ακραίων καταστάσεων, εστιάζοντας σε τουλάχιστον ένα αυστηρό πλην ρεαλιστικό σενάριο.

190. Για να αξιολογήσουν τις πιθανές αποκρίσεις τους σε μια ακραία κατάσταση, τα πιστωτικά ιδρύματα εντοπίζουν τα αξιόπιστα μέτρα με τη μεγαλύτερη χρησιμότητα και να ορίζουν τη χρονική στιγμή που πρέπει να ληφθούν. Τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν υπόψη ότι για ορισμένα διοικητικά μέτρα απαιτείται άμεση λήψη, ενώ άλλα εξαρτώνται από την επέλευση συγκεκριμένων γεγονότων. Στη δεύτερη περίπτωση απαιτείται να έχουν οριστεί από πριν σαφείς μηχανισμοί ενεργοποίησης. Τα διοικητικά μέτρα συνάδουν με τις δεδηλωμένες στρατηγικές και πολιτικές, για παράδειγμα στο πλαίσιο καθορισμένων μερισματικών πολιτικών. Τα πιστωτικά ιδρύματα υιοθετούν μια συντηρητική προσέγγιση ως προς την ικανότητά τους να προβούν σε ενέργειες μετριασμού των

επιπτώσεων, έχοντας επίγνωση του πιθανού αντικτύπου της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε άλλες αγορές.

191. Τα πιστωτικά ιδρύματα διευκρινίζουν τις ποιοτικές και ποσοτικές επιπτώσεις των ακραίων καταστάσεων πριν και μετά τις ενέργειες μετριασμού. Στις επιπτώσεις πριν από τις ενέργειες μετριασμού συμπεριλαμβάνονται οι παραδοχές που αφορούν τη στρατηγική, τον ρυθμό ανάπτυξης και τα συνδεδεμένα έσοδα, αλλά αποκλείονται διοικητικά μέτρα που δεν θα ήταν δυνατά στο πλαίσιο άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, όπως η παύση ενός επιχειρηματικού τομέα ή η άντληση κεφαλαίου.

192. Τα αποδεκτά διοικητικά μέτρα υπόκεινται στην κρίση της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς και σε σχετική καθοδήγηση από αυτήν. Στα εν λόγω μέτρα ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται τα εξής:

α) επανεξέταση της διάθεσης του πιστωτικού ιδρύματος για ανάληψη κινδύνων και η αναθεώρηση των ορίων κινδύνου,

β) επανεξέταση της χρήσης τεχνικών μετριασμού του κινδύνου,

γ) αναθεώρηση των πολιτικών, για παράδειγμα αυτών που σχετίζονται με τη ρευστότητα και τη χρηματοδότηση ή με την κεφαλαιακή επάρκεια,

δ) μείωση της διάθεσης μερισμάτων σε μετόχους,

ε) αλλαγές στη συνολική στρατηγική και στο επιχειρηματικό σχέδιο, καθώς και στη διάθεση για ανάληψη κινδύνων και

στ) άντληση κεφαλαίων ή χρηματοδότηση.

193. Τα αναμενόμενα διοικητικά μέτρα, διαφοροποιημένα ανά σενάριο και προσαρμοσμένα βάσει της αυστηρότητας του σεναρίου, τεκμηριώνονται. Τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν υπόψη τη μείωση της αποδοτικότητας των διοικητικών μέτρων που επέρχεται ως απόρροια των ιδιαίτερως σοβαρών ακραίων καταστάσεων. Κατά την υποχρεωτική παροχή ενημέρωσης στην Τράπεζα της Ελλάδος στο πλαίσιο των ΔΑΕΕΚ και ΔΑΕΕΡ, τα πιστωτικά ιδρύματα διευκρινίζουν επίσης λεπτομερώς τα διοικητικά μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί με βάση τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ.

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Η παρούσα τίθεται σε ισχύ από την ημερομηνία δημοσίευσής της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Εξουσιοδοτείται η Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος της Τράπεζας της Ελλάδος να παρέχει οδηγίες και διευκρινίσεις για την εφαρμογή της παρούσας.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και να αναρτηθεί στον ιστότοπο της Τράπεζας της Ελλάδος.

Ο Πρόεδρος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ